

Space for Available
for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਜਾਰਕ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 336, 9 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਜਨਵਰੀ, 2026 ਵੈਬਸਾਈਟ: www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਫੜੋ-ਫੜੀ 'ਚ ਲੱਗੇ ਏਜੰਟ ਨੇ ਅੌਰਤ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ, ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਪਰ ਟਰੰਪ ਏਜੰਟ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਕਿਉਂ ਆਏ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਨੀਆਪੋਲਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਨੇ 37 ਸਾਲਾ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕਰ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰੇਨੇ ਨਿਕੋਲ ਗੁੱਡ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ ਦੰਗਾਕਾਰੀ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਲਾ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ (ਆਈਸੀਏ) ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਨੇ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੇਅਰ ਜੈਕਬ ਫ ਰੇਅ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਵੱਲੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਈਸੀਏ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਓ। ਨੌਏਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੇਰਵੇ ਐਫਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁੱਡ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਜਾਨ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਟਿਮ ਵਾਲਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ

ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਵਾਲਜ਼ ਨੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਊਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, "ਇਸ ਪ੍ਰੋਪੇਗੈਂਡਾ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਸੂਬਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।" ਸਿਖਰਲੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟ ਆਗੂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਮਾਇਨਾਰਿਟੀ ਲੀਡਰ ਹਕੀਮ ਜੈਫਰੀਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਰਜਨ ਨੂੰ ਆਗੇਸਲਾਈਟਿੰਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। (ਗੋਸਲਾਈਟਿੰਗ - ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰੇ) ਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਈਸੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਚਲੀ ਜਾਵੇ। ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੁੱਖ ਇਕੱਠ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ। ਉੱਥੇ ਬਰਫ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਸਟਾਰ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕਤਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ, ਜਦਕਿ ਆਈਸੀਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਦਰ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਲਗਭਗ 50 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਗੁੱਡ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਕੱਚ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੱਤਰ-ਬਿੱਤਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਊ ਔਰਲੀਅਨਜ਼, ਮਿਆਮੀ, ਸੀਐਟਲ ਅਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਹੈ ਆਈਸੀਏ? ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ 2,000 ਵਾਧੂ ਫੈਡਰਲ ਏਜੰਟ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀਬੀਐਨ ਨਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੈਲਫੇਅਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫ ਰੇਅ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਸੀਏ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਡੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ੜਾ-ਦਫੜੀ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।" ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤੀ ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਊਰਟੀ ਵਿਭਾਗ

ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ

ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਪਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 10:25 ਵਜੇ ਵਾਪਰਿਆ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਸਿਓਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਨਾਬੀ (ਮਰੂਨ) ਰੰਗ ਦੀ ਐਸਯੂਵੀ ਕਾਰ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਗਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਹੋਏ ਹੈ। ਫੁੱਟਪਾਥ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਭੀੜ ਖੜ੍ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਾਰ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਟਰੱਕ ਤੋਂ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਐਸਯੂਵੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਹੋਂਡਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਏਜੰਟ ਗੱਡੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਠੀਕ ਕਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਨਾਬੀ ਐਸਯੂਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਏਜੰਟ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਨੇੜੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਇੱਕ ਸਵੇਦ ਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਊਰਟੀ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਨੋਏਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਘਰੇਲੂ ਅੱਤਵਾਦ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਈਸੀਏ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਟਰੂਥ ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਈਸੀਏ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਹੇਠਾਂ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ। "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ੇਰੇ ਇਲਾਜ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਊਰਟੀ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਨੋਏਮ ਨੇ ਇਸ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਆਈਸੀਏ ਏਜੰਟ ਨੇ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁੱਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਏਜੰਟਾਂ ਖ ਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ।

ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਆਈਸੀਏ ਵੱਲੋਂ 2025 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਮਿਨੀਆਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ ਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸੋਮਾਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਅਕਸਰ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਭਾਈਚਾਰੇ) ਨੂੰ ਖੁੜ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੀਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਐਨਲਾਈਨ ਕੰਟੈਂਟ ਕਰੀਏਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਯੂਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸੋਮਾਲੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਡੇਅ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਟਰੂਥ ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, "ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਆਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜੋ"। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਫੰਡ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਈਸੀਏ ਏਜੰਟ ਭੇਜੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਰ ਹੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

LOWER YOUR PROPERTY TAXES
Our fee ~~40~~ **35%**; others charge **50%**

NO REDUCTION → NO FEE

"I recommend all my friends to use PTRG for their tax reduction."
A. SINGH, Hicksville

**PropertyTax
ReductionGuru**

Varinder K Bhalla
Former Commissioner
Nassau County ARC

CALL or whatsApp
516.680.8037

PTRGnassau@gmail.com
www.PropertyTaxReductionGuru.com
[Facebook.com/PropertyTaxReductionGuru](https://www.facebook.com/PropertyTaxReductionGuru)

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

THAILAND TOUR

9 Night & 10 Days Tour

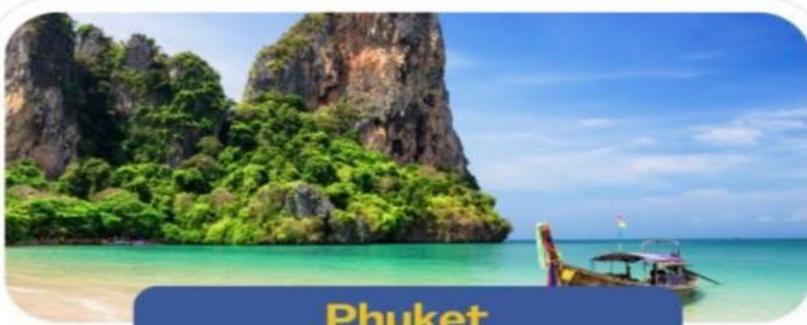

5 Star Luxury Accommodations

From Jan 08 to Jan 18 2026

Bangkok

Phuket

Pattaya

INCLUSIONS

- 3 Nights in Phuket
- 3 Nights in Pattaya
- 3 Nights in Bangkok
- Flight from Phuket to Bangkok
- All Breakfast & dinners.
- All Tours and Transfers on Private Basis
- Sightseeing as per Itinerary

HIGHLIGHTS

- ✓ Big Buddha
- ✓ Tiger Kingdom
- ✓ Alcazar Show
- ✓ Pattaya City Tour
- ✓ Coral Island Tour
- ✓ Marble Temple
- ✓ Golden Buddha
- ✓ Safari World
- ✓ Phuket City Tour
- ✓ Wat Chalong Temple
- ✓ Phi Phi Island Tour
- ✓ Bangkok City Tour
- ✓ Chao Phraya Dinner Cruise
- ✓ Marine Park

\$1795

Per Person on Double Occupancy

MOHINDER SINGH MIGLANI

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਿਤ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹੋਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ...

ਅਮਰੀਕਾ (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ) ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਿਤ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਇਆ। ਰਾਗੀ ਕਥਾ ਵਾਚਕਾਂ ਨੇ ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਜਪਣ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸਨ

BJ Studio 646-403-7334

ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ : 646-403-7334

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਿਤ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹੋਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ...

BJ Studio 646-403-7334

BJ Studio 646-403-7334

ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ : 646-403-7334

BJ Studio 646-403-7334

BJ Studio 646-403-7334

BJ Studio 646-403-7334

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

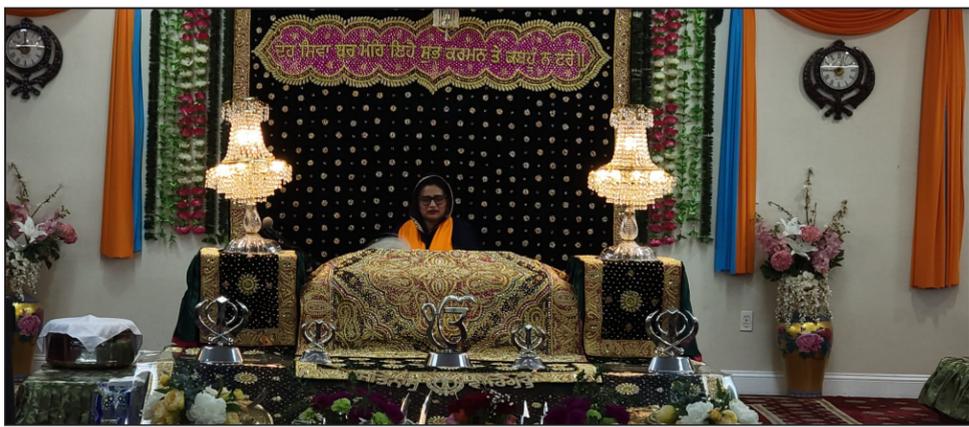
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਰੋਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸਵਾਗਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ- ਬੀਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦਿਸੰਬਰ 31 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੇਂ ਵਰੋਂ 2026 ਦੇ ਆਗਮਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਗਏ । ਪੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ , ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ । ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕੀਤੀ । ਰਾਤ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਸੁਣਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਅਲੌਕਿਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ । ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ ।

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website

WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor

Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਰੇ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸਵਾਗਤ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਰੋਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸਵਾਗਤ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

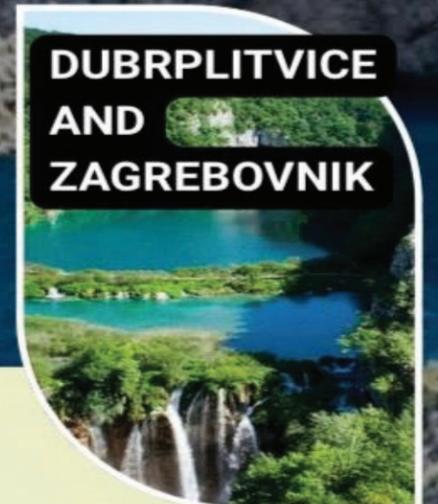
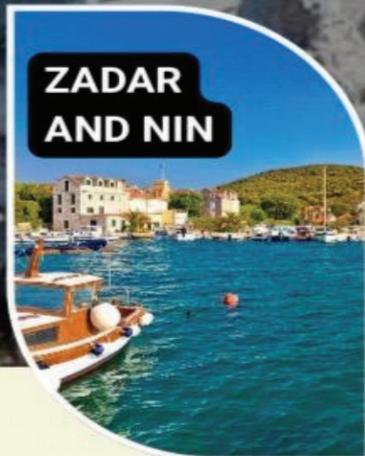
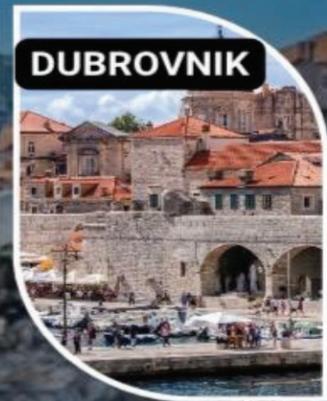
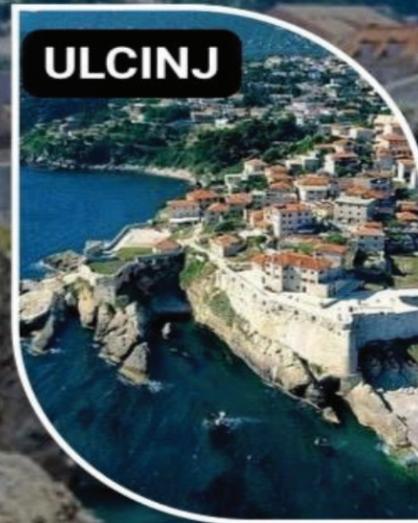
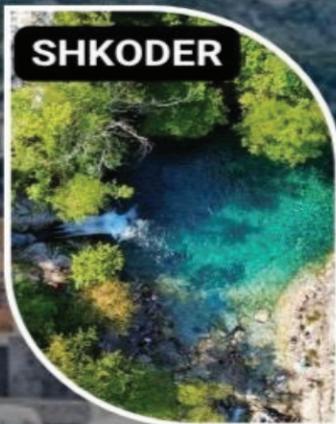
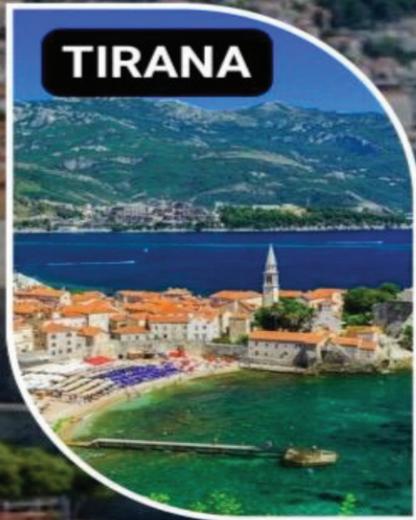
Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

Albania, Montenegro, Croatia

8 Days & 7 Nights: Three Countries Balkan Trip

WHAT IS INCLUDED:

- 1 NIGHT TIRANA
- 1 NIGHT ULCINJ
- 2 NIGHTS DUBROVNIK
- 2 NIGHTS ZADAR
- 1 NIGHT ZAGREB
- ALL BREAKFAST AND ALL DINNERS ARE INCLUDED.
- TRANSPORTATION WITH COMFORTABLE AND MODERN BUS EQUIPPED WITH TOILET, AIR CONDITION, WATER
- ENGLISH SPEAKING TOUR LEADER DURING ALL YOUR STAY TO HELP YOU AT ANY TIME PLUS LEAD THE TRIP.
- ENGLISH SPEAKING LOCAL EXPERT GUIDES THAT WILL SHOW YOU AROUND
- HOTEL TAXES AND FEES
- ENTRANCE FEES ARE INCLUDED FOR ALL THE MONUMENTS WE WILL VISIT

PER PERSON ON DOUBLE OCCUPANCY

\$1625

DOUBLE SHARING

BOOK NOW

TRAVEL DATES: MARCH 16 TO MARCH 23, 2026.

Sunrise Tours and Travels

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਆਯੋਜਿਤ

ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ : 646-403-7334

ਅੰਬਾਲਾ : ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸੰਧਿਆ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ, ਦਿਆਲ ਬਾਗ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਲਗੀਧਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਪੁਰਵ ਸੰਧਿਆ ਮੌਕੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਿੱਖੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸੁੰਦਰ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਰਿਆ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ

ਸੰਗਤ ਭਾਵ - ਵਿਭੋਰ ਹੋ ਗਈ। ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੱਚ, ਹਿੰਮਤ, ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ, B.J. studio, ਦੁੱਗਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਰਾਫ਼ਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਮੱਚ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਗਿਫ਼ਟਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ, B.J. studio ਅਤੇ ਦੁੱਗਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਊੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵੱਲ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ 1600 ਜਵਾਨ ਮਿਲਣਗੇ: ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਾਰਚ 2026 ਤੱਕ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 1,600 ਕਰਮਚਾਰੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਅੱਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 112 @ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਪੰਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਮਿੰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡਾਇਲ-ਅੱਪ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟਾਈਮ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟਾਈਮ ਦਸ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਪੀਸੀਆਰ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਇਲ 112 ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟਾਈਮ ਦਸ ਤੋਂ ਤੇਰਾਂ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਤੋਂ ਅੱਠ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-89 ਵਿੱਚ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ @ਤੇ 125 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ 'ਤੇ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਸਕ੍ਰੈਪ ਨੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਹਨ ਸੜਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ 2000 ਵਾਹਨ ਸਕ੍ਰੈਪ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ 1500 ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਅਤੇ 400 ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ, ਪੀਸੀਆਰ ਲਈ 8100 ਵਾਹਨ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਰੇਸ਼ ਡੋਗਰਾ ਨੂੰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਖੇ ਸਟੇਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਦਾ ਲਗਾਇਆ ਏ.ਆਈ.ਜੀ

ਜਲੰਧਰ: ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੋਰਬਦਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਡੀਸੀਪੀ ਨਰੇਸ਼ ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਆਈਜੀ, ਸਟੇਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੈੱਲ (ਐਸਐਸਓਸੀ), ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਬਾਦਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਨਰੇਸ਼ ਡੋਗਰਾ ਨੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਡੀਸੀਪੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਰੇਸ਼ ਡੋਗਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਵੇਗੀ। ਏਆਈਜੀ ਐਸਐਸਓਸੀ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਉੱਚ-ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਾਈ ਹੈ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਈ : ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 30 ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਰਚਾਂ, ਲੰਗਰ ਘਰ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਵਲ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਹਲੀ ਕੋਲੋਂ 7.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲ ਕਰਕੇ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਲੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ। ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੈਂ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਧਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਮਨਰੋਗਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਾਰੂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਨਰੋਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੇ।

328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 328 ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨ @ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ @ਤੇ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਣ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ਼ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ-ਬਾਈਂਡਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ 2010 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ ਬੁੱਕਬਾਈਂਡਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ @ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ - ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ - ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ @ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

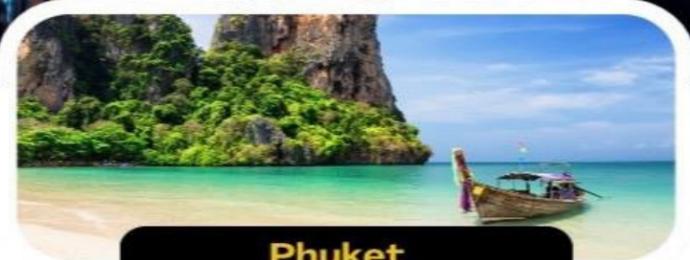
09 JAN TO 15 JAN, 2026

DUBAI & THAILAND TOUR

12 Night & 13 Days Tour

Dubai

Phuket

Bangkok

Pattaya

USD 1995

per person on double sharing

Valid For March 2026

All Meals are included

INCLUSIONS

- 3 Night Stay in Dubai
- 3 Night Stay in Phuket
- 3 Night Stay in Pattaya
- 3 Night Stay in Bangkok
- Flight from Phuket to Bangkok
- All Breakfast, Lunch & Dinner
- All Tours and Transfers on Private Basis
- Sightseeing as per Itinerary

HIGHLIGHTS

- ✓ Dubai City Tour
- ✓ Lotus Cruise
- ✓ Burj Khalifa
- ✓ Chao Phraya Dinner Cruise
- ✓ Tiger Kingdom
- ✓ Alcazar Show
- ✓ Golden Buddha
- ✓ Coral Island Tour
- ✓ Marble Temple
- ✓ Safari World
- ✓ Miracle Garden
- ✓ Global Village
- ✓ Big Buddha
- ✓ Wat Chalong Temple
- ✓ Pattaya City Tour
- ✓ Phi Phi Island Tour
- ✓ Phuket City Tour
- ✓ Bangkok City Tour
- ✓ Marine Park

MOHINDER SINGH MIGLANI

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

LOWER YOUR PROPERTY TAXES
Our fee 35% others charge 50%

NO REDUCTION → NO FEE

CALL 516-680-8037

HUGE TAX SAVINGS FOR OUR HOMEOWNERS

Muttontown \$13,435

Jericho - \$9,458

Levittown - \$3,788

Roslyn - \$3,435

Wantagh - \$3,208

East Hills \$7,925

Woodbury - \$4,836

Bayville - \$5,797

Westbury - \$3,609

Bellmore - \$3,731

Bethpage - \$3,066

Manhasset \$5,840

Varinder K Bhalla

Former Commissioner
Nassau County ARC

**PropertyTax
ReductionGuru**

★★★★★ Five Star Rating by Our Clients

WWW.PropertyTaxReductionGuru.com

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

Rainforest Paradise

COSTA RICA

ORGANIZE YOUR TRIPS ONLY WITH US !

06 DAYS & 05 NIGHT VACATION

Inclusion

Valid for November , 2025

- 2 nights lodging in San Jose, at the hotel D Sabana with Breakfast Standard room
- 3 nights lodging in La Fortuna, at the hotel Casa Luna with Breakfast Standard room
- Rainforest guided hike with visit to the Butterfly Garden, Hummingbird Garden, and Snake and Frog exhibition
- Jungle Night hike on private basis
- Don Juan Coffee & Chocolate tour on private basis
- Visit to Mistico Hanging Bridges on private basis.
- Private transportation from the International Airport to the hotel in San Jose .
- Private transfer from San Jose to La Fortuna
- Private transportation from the hotel in La Fortuna to the International Airport in San Jose
- Private English Speaking tour guide .
- Lodging and sales taxes

\$1450

per person in double occupancy

MOHINDER SINGH MIGLANI

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

ਗੋਆ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਅੱਗੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਾਂਝੀ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੂਗਤ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ

ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਪੋਰਾ ਨਾਗੋਆ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ 16 ਦਸੰਬਰ, 2023 ਨੂੰ 'ਬੀਇੰਗ ਜੀ.ਐੱਸ. ਹੋਸਪਿਟੈਲਿਟੀ ਗੋਆ ਅਰਪੋਰਾ ਐਲਐਲਪੀ' ਨੂੰ ਬਾਰ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ-ਕਮ-ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਥਾਪਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ 31 ਮਾਰਚ, 2024 ਤਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੀਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਮਾਰਤ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਵਪਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਰਘੁਵੀਰ ਬਾਗੜ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੈਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੇਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਈਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟ੍ਰੇਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ/ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਰੀਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਰੋਸ਼ਨ ਰੈਡਕਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ, 1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ @ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ @ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ 27 ਜਨਵਰੀ, 1991 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਰੇਕ ਕੈਲੰਡਰ ਸਾਲ ਦੀ 1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ 35ਵਾਂ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ 1 ਜਨਵਰੀ, 1992 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਣਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੂਚੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਸਾਂਝਾਕਰਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੁਵੱਲੇ ਤਣਾਅ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ @ਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਈ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜੀ ਸੀ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ @ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਪਣਜੀ : ਗੋਆ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ, ਜਿੱਥੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ 25 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨਮਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਵਪਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੂਗਤ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅੱਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ

ਰੀਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਗੋਆ ਦੇ ਅਰਪੋਰਾ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸਥਿਤ 'ਬਿਰਚ ਬਾਈ ਰੋਮਿਓ ਲੇਨ' ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਰੇ ਉੱਤੇ 'ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ' ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਇਰ ਸੇਫਟੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ 6 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰੀਪੋਰਟ

ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ 10 ਭਾਰਤੀ ਰੰਗਰੂਟਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ: ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਦਸ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਲ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਲੜਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਸੱਤ ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰੂਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮਾਸਕੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਜਗਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਏ ਜੋ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਕਰੇਨ-ਰੂਸ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਗਦੀਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 10 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਧੀਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਨੋਦ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੀਪਕ, ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਅਜ਼ਹੁਰੁਦੀਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਰਾਮਚੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 29 ਜੂਨ, 2024 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਭਾਰਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਮਨਦੀਪ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਬੱਚੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਮਨਦੀਪ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਰੂਸ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆਵੇ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਵਾਰ ਰੂਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਉਹ ਉੱਥੇ 21 ਦਿਨ ਰਿਹਾ, ਫਸੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੂਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕੇ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆਵੇ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਵਾਰ ਰੂਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਉਹ ਉੱਥੇ 21 ਦਿਨ ਰਿਹਾ, ਫਸੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੂਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕੇ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼, ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ..., ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ਕਰ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦੋ-ਟੂਕ

ਚੇਨਈ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਦਤ @ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਅਸੀਂ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ। ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸਮਝੌਤੇ (Indus Waters Treaty) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਰਹੇ। ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਖੂਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਵਹਿ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ

ਸਬੰਧ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਅੱਤਵਾਦ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਅਤੇ 'ਆਪ੍ਰੋਸਿੰਡੂਰ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26 ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੋਸਿੰਡੂਰ' (Operation Sindoor) ਚਲਾ ਕੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਸਖ਼ਤ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਲਵੇਗਾ ਭਾਰਤ ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿੰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਦਬਾਅ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ,

ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

- Joga Singh
- Jaswinder Singh New Jersey
- Mindi Manak New York
- Jagjit Singh Dasuya
- Gurmeet Singh Dhalwan Chicago
- G. S Singh Punjab
- Sujan Nag, USA
- Dr. Jagdeep Dhimaan, India
- Sarabjit Kaur Punjab
- Sukhmandar Brar (Bhagata Bhaika) Vancouver,

- Sunil Kumar Gund (Journalist) India
- Raj Rani Video editor
- Jagmeet Kaur 97817-41631

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਟ ਛਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਕਰੀ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸ

ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਨੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ- ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਸੀ, ਕੀ ਹੋ ਗਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਸੀ, ਕੀ ਹੋ ਗਏ? ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਕੰਨਿਆ ਪੂਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਨਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੁਰਗਾ ਦਾ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਸੀ, ਕੀ ਹੋ ਗਏ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਹੀ ਬੇਟੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਕਲਾਨਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੁੜੀਆ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਹੰਝੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਿਲ, ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁੜੀਆ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹੰਝੂ ਵਹਾਏ, ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਚੌਵੀਂ ਘੰਟਿਆਂ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਸਕਾਰ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨੇੜਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਗੁੜੀਆ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੋਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੌ ਸਾਲਾ ਬਿਰਧ ਔਰਤ ਵੀ ਨਸ਼ੱਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਿਨੌਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਮੂੰਹ ਵਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਸਲੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਏ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ। ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਤਾਂ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਜੇ ਇੰਜ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਜਿਹਾ

ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀਆਂ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਸਲੀਲ ਸਾਹਿਤ, ਅਸਲੀਲ ਵਿਗਿਆਪਨ, ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਨੰਗੇਪੁਣਾ ਅਤੇ ਕਾਮੁਕਤਾ ਪਰੋਸਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਚਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਡਫ਼ਕਾਊ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਬੰਦ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ? ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਖ਼ਾਸਕਰ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਕਿ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਲ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ ਜਾਂ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਅਸਲੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿਖਾਏ ਬਿਨਾਂ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ? ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੂਬੇ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬੇ ਵੀ ਇਹੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਤਕ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਇਹ ਤਸੱਦਦ ਤੇ ਦਰਦ ਹੰਢਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ। ਧਰਮ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਕਸ਼, ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਵਰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਹੀ ਨਾ ਦੱਸਣ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹੋਣ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਘਟਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਆ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਭਾਵੇਂ ਭਰ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਨ। ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Preetnama Talk Show

News

Talk Show

Interview

Social

Preetnama TV

Political

Music

Current Issue

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

LIVE

Live on Facebook
page PreetnamaTv

+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

अरावली पर मंडराते संकट के काले बादल, आखिर कौन बचाएगा

-विनोद कुमार सिंह

अरावली खामोश होकर सवाल पूछ रहा है - अगर मेरी ऊँचाई 100 मीटर से कम है, तो क्या मेरी ज़रूरत भी कम हो गई?, मैं ऊँचा नहीं, लेकिन अमर हूँ। मैं बूढ़ा हूँ, पर कमजोर नहीं। जो पहाड़ करोड़ों सालों से खड़ा है, वो आज मशीनों से डर काँप रहा है। अगर आज तुमने हमको खो दिया तो आने वाली, पीढ़ियाँ तुमसे पूछेंगी तुम्हें बचाने वाला कोई नहीं था* आदिकाल में जब स्वयं श्रृजनकर्ता द्वारा धरती का श्रजन की, जब इंसान का नामो-निशान तक नहीं था, तब अरावली पर्वत खड़ा हुआ... कहा जाता है, आज से लगभग करोड़ों वर्षों पहले, धरती की कोख फटी, और अरावली जन्म हुआ था। यह कोई साधारण पहाड़ नहीं था, यह धरती की ढाल था। समय का चक्र निरंतर घुमते रहें, राजा महाराजे आए, साम्राज्य मिटे, रेगिस्तान फैलने को आतुर हुआ, लेकिन समाने अरावली चट्टान बनकर खड़ा रहा। इसने आँधियों को रोका, बाढ़ को थामा, ज़मीन के नीचे पानी को ज़िंदा रखा। अरावली पर संकट के काले बादल मंडरा रहे हैं। अरावली खामोश होकर सवाल पूछ रहा है - अगर मेरी ऊँचाई 100 मीटर से कम है, तो क्या मेरी ज़रूरत भी कम हो गई?, मैं ऊँचा नहीं, लेकिन अमर हूँ। मैं बूढ़ा हूँ, पर कमजोर नहीं। जो पहाड़ करोड़ों सालों से खड़ा है, वो आज मशीनों से डर काँप रहा है। अगर आज तुमने हमको खो दिया तो आने वाली, पीढ़ियाँ तुमसे पूछेंगी तुम्हें बचाने वाला कोई नहीं था, अरावली पर्वतमाला केवल एक भौगोलिक संरचना नहीं है, बल्कि भारतीय उपमहाद्वीप की सबसे प्राचीन प्राकृतिक विरासतों में से एक है। आज जब विकास और निर्माण के नाम पर अरावली की पहाड़ियों को काटने, समतल करने और कम ऊँचाई के तर्क से बाहर करने की कोशिशें हो रही हैं। भूवैज्ञानिक दृष्टि से अरावली पर्वतमाला का निर्माण आज से लगभग 150 से 200 करोड़ वर्ष पहले हुआ माना जाता है। यह काल पृथ्वी के इतिहास का वह चरण था जब उसकी पपड़ी स्थिर हो रही थी और महाद्वीप आकार ले रहे थे। अरावली का संबंध प्रोटोरोजोइक युग से जोड़ा जाता है, जब भारतीय भू-प्लेट स्वतंत्र रूप से अस्तित्व में थी। यह पर्वतमाला प्राचीन विवर्तनिक गतिविधियों, चट्टानों के उत्थान और लंबे क्षरण की प्रक्रिया का परिणाम है। यही कारण है कि आज अरावली ऊँची नहीं दिखती—करोड़ों वर्षों के प्राकृतिक क्षरण ने इसे अपेक्षाकृत नीचा कर दिया है। लेकिन इसकी उम्र और संरचना

ही इसकी सबसे बड़ी ताकत है। हिमालय की तुलना में अरावली कहीं अधिक पुरानी है। हिमालय का निर्माण लगभग 5-6 करोड़ वर्ष पहले हुआ, जबकि अरावली उससे कई गुना अधिक प्राचीन है। इस तथ्य से यह स्पष्ट होता है कि अरावली केवल वर्तमान का नहीं, बल्कि पृथ्वी के भूवैज्ञानिक इतिहास का जीवित प्रमाण है। इतनी प्राचीन संरचना का नष्ट होना केवल पर्यावरणीय क्षति नहीं, बल्कि वैश्विक वैज्ञानिक विरासत का नुकसान भी है। इतिहास की दृष्टि से भी अरावली का महत्व कम नहीं रहा। प्राचीनकाल से ही अरावली क्षेत्र मानव बसावट के लिए अनुकूल रहा है। इसके आस पास जल, वन और खनिज संसाधनों की उपलब्धता ने सभ्यताओं को पनपने में मदद की। राजस्थान के मेवाड़, मारवाड़ और आसपास के क्षेत्रों में विकसित सामाजिक और राजनीतिक संरचनाओं में अरावली की भूमिका केंद्रीय रही है। इस पर्वतमाला ने न केवल प्राकृतिक सीमाओं का काम किया, बल्कि क्षेत्रीय संतुलन बनाए रखने में भी योगदान दिया। मध्यकालीन भारत में अरावली की सामरिक भूमिका विशेष रूप से महत्वपूर्ण रही। कई राजपूत राज्यों ने अपनी सुरक्षा और रणनीतिक लाभ के लिए अरावली की पहाड़ियों का उपयोग किया। किले, दुर्ग और बस्तियाँ इसी पर्वतमाला के सहारे विकसित हुईं। अरावली ने

आक्रमणों से रक्षा, जल स्रोतों के संरक्षण और कृषि संतुलन में ऐतिहासिक योगदान दिया। यह कहना अतिशयोक्ति नहीं होगी कि अरावली के बिना राजस्थान का सामाजिक और राजनीतिक इतिहास वैसा नहीं होता जैसा हम आज जानते हैं। आधुनिक संदर्भ में अरावली का महत्व और भी व्यापक हो जाता है। यह पर्वतमाला थार मरुस्थल और उत्तर भारत के घनी आबादी वाले क्षेत्रों के बीच एक प्राकृतिक अवरोध के रूप में कार्य करती है। वैज्ञानिक अध्ययनों और सरकारी रिपोर्टों में यह स्पष्ट रूप से कहा गया है कि अरावली मरुस्थलीकरण की गति को नियंत्रित करने में निर्णायक भूमिका निभाती है। यदि यह पर्वतमाला कमजोर होती है, तो रेगिस्तान का विस्तार केवल राजस्थान तक सीमित नहीं रहेगा, बल्कि हरियाणा, दिल्ली और पश्चिमी उत्तर प्रदेश तक इसके प्रभाव दिखाई देंगे। जल संरक्षण के संदर्भ में अरावली की भूमिका अत्यंत महत्वपूर्ण है। यह क्षेत्र वर्षा जल को रोककर उसे धीरे-धीरे भूमि में समाहित करने में सहायक होता है, जिससे भूजल पुनर्भरण संभव होता है। केंद्रीय जल आयोग सहित कई संस्थाओं ने उत्तर-पश्चिम भारत में जल संकट के लिए प्राकृतिक जल-संरचनाओं के क्षरण को जिम्मेदार ठहराया है। अरावली का विनाश इसी संकट को और गहरा करेगा। दिल्ली-एनसीआर क्षेत्र आज जिस जल संकट, हीटवेव

और वायु प्रदूषण से जूझ रहा है, उसके पीछे अरावली के क्षरण की भूमिका को नकारा नहीं जा सकता। अरावली क्षेत्र की वनस्पति धूल और गर्म हवाओं को रोकने में सहायक होती है। इसके जंगल प्राकृतिक कार्बन सिंक की तरह कार्य करते हैं। इनका नष्ट होना सीधे तौर पर वायु गुणवत्ता और तापमान संतुलन को प्रभावित करता है। इसी कारण सुप्रीम कोर्ट और राष्ट्रीय हरित अधिकरण (ह्रतज्ञ) ने अपने कई निर्णयों में अरावली के संरक्षण पर ज़ोर दिया है। सर्वोच्च न्यायालय ने यह स्पष्ट किया है कि पर्यावरण संरक्षण संविधान के अनुच्छेद 21 के अंतर्गत जीवन के अधिकार से जुड़ा विषय है। अदालतों ने यह भी माना है कि अरावली में अनियंत्रित खनन और निर्माण गतिविधियाँ न केवल पर्यावरणीय क्षति पहुँचाती हैं, बल्कि मानव जीवन और स्वास्थ्य के लिए भी गंभीर खतरा उत्पन्न करती हैं। राष्ट्रीय हरित अधिकरण ने अपने आदेशों में बार-बार कहा है कि अरावली की पर्यावरणीय उपयोगिता उसकी ऊँचाई से नहीं, बल्कि उसकी पारिस्थितिक भूमिका से तय होती है। इसके बावजूद हाल के वर्षों में नीतिगत स्तर पर यह तर्क उभर रहा है कि 100 मीटर से कम ऊँचाई वाली पहाड़ियों को पर्यावरणीय संरक्षण की आवश्यकता नहीं है। यह तर्क न केवल वैज्ञानिक रूप से गलत है, बल्कि न्यायिक और ऐतिहासिक समझ के भी विपरीत है।

परमाणु ऊर्जा में आवश्यक है इसका हर क्षेत्र में सही इस्तेमाल

- संजय गोस्वामी

परमाणु ऊर्जा बिजली उत्पादन के लिए एक जरूरी आवश्यकता है लेकिन शांति में शरारत भी छिपा है युद्ध में इस्तेमाल किया गया पहला परमाणु हथियार, जिसका कोड-नाम लिटिल बॉय था, 6 अगस्त 1945 को जापान के हिरोशिमा शहर पर गिराया गया था। इस हथियार में यूरेनियम 235 था और इसे गन-असेंबली तकनीक का इस्तेमाल करके डेटोनेट किया गया था। यह बम 10 फीट लंबा था, इसका वजन 8,900 पाउंड था, और इसने लगभग 10 से 15 किलोटन का धमाका किया। 1,900 फीट की ऊँचाई पर फटने से, इसने शहर के केंद्र में एक आग का तूफान पैदा कर दिया जो कई दिनों तक जलता रहा और हिरोशिमा के 350,000 निवासियों में से लगभग 69,000 लोगों को मार डाला। बाईस हज़ार और लोग धमाके के असर से जल्द ही मर गए और अगले हफ्तों और महीनों में रेडिएशन के असर से 30,000 और लोग मारे गए। तीन दिन बाद, नागासाकी शहर फैट मैन का निशाना

बना। इस हथियार ने अपने विनाशकारी असर पैदा करने के लिए प्लूटोनियम और इम्प्लोजन तकनीक का इस्तेमाल किया। यह और लिटिल बॉय दोनों फिशन हथियार थे, जो यूरेनियम या प्लूटोनियम जैसे अस्थिर भारी परमाणुओं के नाभिक को तोड़कर ऊर्जा पैदा करते थे। प्रतिक्रिया का एक हिस्सा ऊर्जा में बदल जाता है, और अगर यह काफी तेज़ी से होता है, तो इसका नतीजा परमाणु विस्फोट होता है। फैट मैन को 1,650 फीट की ऊँचाई पर डेटोनेट किया गया था और इसकी क्षमता लगभग 22 किलोटन थी; इसके असर से लगभग 70,000 लोग मारे गए। इस पर रिसर्च और डेवलपमेंट जारी रहा और भौतिकविदों ने प्यूजन की अवधारणा पर प्रयोग करना शुरू किया, जो रेडियोधर्मी हाइड्रोजन आइसोटोप जैसे हल्के परमाणुओं का संयोजन है। इन प्रयोगों का नतीजा हाइड्रोजन बम था, जिसमें ट्रिगर के रूप में फिशन डिवाइस का इस्तेमाल किया गया था, जिसकी शक्ति हिरोशिमा पर गिराए गए फिशन प्रकार के बम से सैकड़ों गुना ज्यादा थी।

परमाणु हथियार अब तक बनाए गए परमाणु हथियारों में फिसाइल सामग्री के रूप में यूरेनियम 235 या प्लूटोनियम 239 आइसोटोप का इस्तेमाल किया गया है। फिशन प्रतिक्रिया शुरू करने के लिए, इन सामग्रियों का इतना बड़ा द्रव्यमान एक साथ रखना जरूरी है ताकि यह सुनिश्चित हो सके कि अंदर के उच्च-ऊर्जा न्यूट्रॉन कण द्रव्यमान की सतह से बाहर न निकलें, बल्कि सामग्री के अंदर अन्य भारी परमाणुओं से टकराएं, जिससे वे और न्यूट्रॉन छोड़ें और एक चेन रिएक्शन शुरू हो जाए। सामग्री की सबसे कम मात्रा जो ऐसा कर सकती है, उसे क्रिटिकल मास कहा जाता है। यह मात्रा इस्तेमाल की गई सामग्री की शुद्धता और घनत्व और बम की भौतिक विशेषताओं पर निर्भर करती है। इसके अलावा, यदि यह प्राकृतिक यूरेनियम जैसी परावर्तक धातु से घिरा होता है, तो अधिक न्यूट्रॉन सामग्री में वापस उछलते हैं, जिससे क्रिटिकल मास कम हो जाता है और इस प्रकार समान विस्फोटक उपज प्राप्त करने के लिए आवश्यक सामग्री की मात्रा कम हो जाती है।

अंगुलियों की दूरी भी बताती है कैसा रहेगा जीवन

हाथ की रेखाओं के साथ आप अंगुलियों से भी आप वर्तमान और भविष्य के बारे में जान सकते हैं। हस्तरेखा विज्ञान के अनुसार हस्तरेखा में अंगुलियों की लंबाई के साथ उनकी बनावट और उनके बीच की दूरी भी इंसान के बारे में बता सकती है। अंगुलियों के बीच का अंतर भविष्य में क्या छिपा है यह बता सकता है। लक्ष्य को लेकर होते हैं काफी गंभीर हस्तरेखा शास्त्र के अनुसार तर्जनी यानी

हैं-हस्तरेखा विज्ञान के अनुसार मध्यमा यानी मिडिल फिंगर और अनामिका यानी रिंग फिंगर के बीच में दूरी नहीं होनी चाहिए। इन दोनों अंगुलियों का पास-पास होना शुभ माना जाता है। अगर इनके बीच में खाली जगह हो तो ऐसा व्यक्ति काफी लापरवाह माना जाता है। यह केवल अपने बारे में सोचते हैं। परिवार के लिए करते हैं सभी कार्य अनामिका यानी रिंग फिंगर और कनिष्ठा यानी सबसे छोटी अंगुली के बीच की खाली जगह अशुभ मानी जाती है। ऐसे व्यक्ति बहुत क्रोधी होते हैं। यह अपने हक के लिए किसी भी स्तर पर जा सकते हैं फिर यह गलत और सही नहीं देख पाते। जिनकी खाली जगह होती है वह काफी सकारात्मक सोचते हैं और अपने परिवार की शांति के लिए सभी कार्य करते हैं। बड़े पदों पर काम करते हैं ऐसे लोग अगर तर्जनी यानी अंगुली के पास वाली अंगुली अनामिका यानी रिंग फिंगर से छोटी होती है। तो ऐसे व्यक्ति में अहं भाव सम्मान पाने की इच्छा बहुत होती है। यदि यह अंगुली अनामिका से बड़ी

हो तो व्यक्ति उत्तरदायित्व वाले पदों यानी बड़े पदों पर काम करता है। अगर यह सामान्य से छोटी हो तो व्यक्ति में महत्वाकांक्षा की कमी होती है। गंभीर स्वभाव के होते हैं ऐसे व्यक्ति हस्तरेखा विज्ञान के अनुसार यदि किसी भी अंगुलियों में फासला नहीं है तो ऐसे व्यक्ति काफी गंभीर स्वभाव के होते हैं। ऐसे लोग किसी से ज्यादा बात नहीं करते हैं हमेशा अपने आप में रहते हैं। जिनकी सभी अंगुलियों में फासला होता है ऊर्जावान होते हैं। इन लोगों की सोच काफी सकारात्मक होती है।

मनी प्लांट लगाते समय रखें यह ध्यान

यू तो हर कोई मनी प्लांट अपने घर में लगाता है ताकि घर में आर्थिक रूप से संपन्नता हो लेकिन क्या आप जानते हैं कि गलत दिशा में रखा गया मनी प्लांट आपको तबाह कर सकता है। आर्थिक रूप से कंगाल बना सकता है। तो अगर आप भी ये पौधा अपने घर में लगाना चाहते हैं तो पहले इन बातों को जान लें। इसके मुताबिक ही घर में मनी प्लांट लगाएं। इससे आपको काफी लाभ होगा।

जब भी घर में ये पौधा लाएं तो ध्यान रखें कि इसे आग्नेय दिशा यानी कि दक्षिण-पूर्व में ही लगाएं। बता दें कि इस दिशा के देवता गणेश जी हैं जो कि अमंगल नाशक हैं और प्रतिनिधि ग्रह है शुक्र जो कि सुख, समृद्धि दायक है। इस तरह आपको आग्नेय दिशा में मनी प्लांट लगाने से फायदा ही फायदा होगा। वहीं अगर आपने इसे किसी और दिशा में या फिर नकारात्मक कही जाने वाली ईशान दिशा यानी कि उत्तर-पूर्व में रख दिया तो आपको हानि ही हानि होगी। इसके पीछे कारण यह है कि बृहस्पति जो कि देवताओं के गुरु हैं और शुक्र राक्षसों के गुरु हैं। दोनों ही एक-दूसरे के शत्रु हैं और ईशान का प्रतिनिधि ग्रह बृहस्पति है। ऐसे में जब भी आप इस दिशा में मनी प्लांट लगाते हैं तो आपको नुकसान ही नुकसान होगा। तो जब भी आपको घर में मनी प्लांट का पौधा लगाना हो ध्यान रखें कि उसकी दिशा आग्नेय हो। इससे आपको धन संबंधी लाभ तो मिलेगा ही साथ ही घर में सकारात्मक ऊर्जा का संचार होगा।

सनातन धर्म में भोजन करने संबंधी खास नियम मंत्रों की ध्वनि में भी होती है अथाह शक्ति

सनातन धर्म में आहार ग्रहण करने के दौरान भी कुछ नियमों का पालन करना जरूरी माना गया है। माना गया है कि जिसप्रकार हम आहार करेंगे वैसे ही हमारे विचार भी होंगे। सर्वप्रथम रू भोजन करने से पूर्व हाथ पैरों व मुख को अच्छी तरह से धोना चाहिये। भोजन से पूर्व अन्नदेवता अन्नपूर्णा माता की स्तुति करके उनका धन्यवाद देते हुए तथा सभी भूखों को भोजन प्राप्त हो ईश्वर से ऐसी प्रार्थना करके भोजन करना चाहिए। वहीं भोजन बनाने वाला स्नान करके ही शुद्ध मन से मंत्र जप करते हुए ही रसोई में भोजन बनाएं और सबसे पहले 3 रोटियां, गाय कुत्ते और कौवे हेतु अलग निकालकर फिर अग्निदेव को भोग लगाकर ही घर वालों को खिलाएं।

भोजन के समय
प्रातः और सायं ही भोजन का विधान है क्योंकि पाचनक्रिया की जठराग्नि सूर्योदय से 2 घंटे बाद तक एवं सूर्यास्त से 2.30 घंटे पहले तक प्रबल रहती है। जो व्यक्ति सिर्फ एक समय भोजन करता है वह योगी और जो दो समय करता है वह भोगी कहा गया है। एक प्रसिद्ध लोकोक्ति है सुबह का खाना स्वयं खाओ दोपहर का खाना दूसरों को दो और रात का भोजन दुश्मन को दो

भोजन की दिशा:-
भोजन पूर्व और उत्तर दिशा की ओर मुंह करके ही करना चाहिए। दक्षिण दिशा की ओर किया हुआ भोजन प्रेत को प्राप्त होता है। पश्चिम दिशा की ओर किया हुआ भोजन खाने से रोग की वृद्धि होती है। ऐसे में न करें भोजन--
शैया पर हाथ पर रखकर टूटे-फूटे बर्तनों में भोजन नहीं करना चाहिए। मल-मूत्र का वेग होने पर कलह के माहौल में अधिक शोर में पीपल, वटवृक्ष के नीचे भोजन नहीं करना चाहिए। परोसे हुए भोजन की कभी निंदा नहीं करनी चाहिए। ईर्ष्या भय क्रोध लोभ रोग दीनभाव द्वेषभाव के साथ किया हुआ भोजन कभी पचता नहीं है। खड़े-खड़े जूते पहनकर सिर ढंककर भोजन नहीं करना चाहिए ये भोजन न करें। गरिष्ठ भोजन कभी न करें।

बहुत तीखा या बहुत मीठा भोजन न करें। किसी के द्वारा छोड़ा हुआ भोजन न करें। आधा खाया हुआ फल मिठाइयां आदि पुनः नहीं खाना चाहिए। खाना छोड़कर उठ जाने पर दुबारा भोजन नहीं करना चाहिए। जो ढिंढोरा पीटकर खिला रहा हो वहां कभी न खाएं। पशु या कुत्ते का छुआ रजस्वला स्त्री का परोसा श्राद्ध का निकाला बासी मुंह से फूंक मारकर ठंडा किया बाल गिरा हुआ भोजन न करें। अनादरयुक्त अवहेलनापूर्ण परोसा गया भोजन कभी न करें। 'कजूस का राजा का वेश्या के हाथ का शराब बेचने वाले का दिया भोजन और ब्याज का धंधा करने वाले का भोजन कभी नहीं करना चाहिए।

भोजन करते वक्त क्या करें--
भोजन के समय मौन रहें। रात्रि में भरपेट न खाएं। बोलना जरूरी हो तो सिर्फ सकारात्मक बातें ही करें। भोजन करते वक्त किसी भी प्रकार की समस्या पर चर्चा न करें। भोजन को बहुत चबा-चबाकर खाएं। गृहस्थ को 32 ग्रास से ज्यादा न खाना चाहिए। सबसे पहले मीठा फिर नमकीन अंत में कड़वा खाना चाहिए। सबसे पहले रसदार बीच में गरिष्ठ अंत में द्रव्य पदार्थ ग्रहण करें। थोड़ा खाने वाले को आरोग्य आयु बल सुख सुंदर संतान और सौंदर्य प्राप्त होता है। भोजन के पश्चात क्या न करें--
भोजन के तुरंत बाद पानी या चाय नहीं पीना चाहिए। भोजन के पश्चात घुड़सवारी दौड़ना बैठना शौच आदि नहीं करना चाहिए। भोजन के पश्चात क्या करें--
भोजन के पश्चात दिन में टहलना एवं रात में सौ कदम टहलकर बाईं करवट लेटने अथवा वज्रासन में बैठने से भोजन का पाचन अच्छा होता है। भोजन के एक घंटे पश्चात मीठा दूध एवं फल खाने से भोजन का पाचन अच्छा होता है। क्या-क्या न खाएं-रात्रि को दही सत्तू तिल एवं गरिष्ठ भोजन नहीं करना चाहिए। दूध के साथ नमक दही खट्टे पदार्थ मछली कटहल का सेवन नहीं करना चाहिए। शहद व घी का समान मात्रा में सेवन नहीं करना। दूध-खीर के साथ खिचड़ी नहीं खाना चाहिए।

वैसे तो मंत्रों के अर्थ इतना महत्व नहीं रखते क्योंकि विशेषज्ञों का मानना है कि मंत्रों के अर्थ में नहीं बल्कि ध्वनि में शक्ति होती है। इसका एक कारण यह भी है कि इन मंत्रों की उत्पत्ति के बारे में कहा जाता है कि ये किसी व्यक्ति विशेष द्वारा नहीं लिखे गए हैं बल्कि वर्षों की साधना के बाद ऋषि मुनियों ने इन ध्वनियों को सुना है। विशेषकर बीज मंत्रों के बीजाक्षरों का अर्थ साधारण व्यक्ति के लिए समझना बहुत मुश्किल है उसे ये निरर्थक लगते हैं लेकिन माना जाता है कि ये बीजाक्षर सार्थक हैं और इनमें एक ऐसी शक्ति अन्तर्निहित रहती है जिससे आत्मशक्ति या

मंत्र की ध्वनियों के संघर्ष से इन आध्यात्मिक शक्तियों को उत्तेजित किया जाता है हालांकि इसके लिए सिर्फ मंत्रोच्चारण काफी नहीं है बल्कि दृढ़ इच्छा शक्ति से ध्वनि-संचालन एवं नैष्ठिक आचार भी जरूरी है। तंत्र साधना के मंत्रों में मंत्रोच्चारण की शुद्धि व मंत्रोच्चारण के दौरान विशेष नियमों का पालन करना होता है जो किसी गुरु के मार्गदर्शन में ही

पिर देवताओं को उत्तेजित किया जा सकता है। ये बीजाक्षर अन्तरूकरण और वृत्ति की शुद्ध प्रेरणा के व्यक्त शब्द हैं जिनसे आत्मिक शक्ति का विकास किया जा सकता है। मंत्र का शाब्दिक अर्थ होता है एक ऐसी ध्वनी जिससे मन का तारण हो अर्थात् मानसिक कल्याण हो जैसा कि शास्त्रों में कहा गया है मनः तारयति इति मंत्ररू अर्थात् मन को तारने वाली ध्वनि ही मंत्र है। वेदों में शब्दों के संयोजन से इस प्रकार की कल्याणकारी ध्वनियां उत्पन्न की गईं। माना जाता है कि मनुष्य की अवचेतना में बहुत सारी आध्यात्मिक शक्तियां होती हैं जिन्हें मंत्रों के द्वारा प्रयोग में लाया जा सकता है।

संभव है। अक्सर लोग मंत्रों या बीज मंत्रों का जाप करते हैं या फिर जाप करवाते हैं लेकिन इन मंत्रों के मायने क्या हैं इस पर ध्यान नहीं देते लेकिन हर मंत्र में निहित बीजाक्षर और बीजाक्षर में निहित वर्ण बिंदु एवं मात्राएं किसी न किसी देवी-देवता का प्रतिनिधित्व करती है। इस बारे में विश्वसनीय जानकारी बहुत कम मिलती है। लेकिन फिर भी हमने कुछ प्रयास किया है इन मंत्रों का अर्थ जानने का। यह भी देखने को मिलता है कि गायत्री और मृत्युंजय मंत्र जैसे लोकप्रिय मंत्रों के सरलार्थ तो हमें मिल जाते हैं लेकिन अन्य मंत्रों के बारे में जानकारी नहीं मिलती।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

Venezuela and the return of naked imperialism

In the world of realpolitik, nothing is sacrosanct—not even the sovereignty of nations. When the United States attacked Venezuela without any provocation or immediate threat to its own existence, it became clear that little has changed over the years. Power, and the pursuit of self-interest, continues to dictate the conduct of nations. When that power belongs to a superpower, it often feels no obligation to heed global opinion or institutions such as the United Nations.

The United States' attack on Venezuela and the capture of its president, Nicolás Maduro, cannot be justified on any grounds. Under the guise of combating "narco-terrorism" and authoritarianism, the intervention represents a blatant violation of international norms and civilised conduct—particularly ironic for a nation that prides itself on being a global custodian of democracy. In truth, the United States has a long and ignominious history of meddling in the affairs of sovereign nations. Far from defending democracy or regional stability, this action appears driven less by principle than by strategic and

economic interests, most notably Venezuela's vast oil reserves. While the US has engaged in such tactics before, this assault is unprecedented in one crucial respect: it marks the first direct US military attack on a South American country.

Uncle Sam has long played the role of the bully in the Americas. From Mexico in the 1840s to Cuba, Haiti, Brazil, Chile, Panama, and

beyond, the region has borne the heavy cost of US interventions. The pretexts may change, but the underlying rationale remains the same. Such actions have been justified in the name of saving democracy from communism, stabilising nations, countering narcotics, or addressing human rights violations. The ultimate sufferer has always been the violated nation—its institutions weakened, in-

stability prolonged, civilians subjected to hardship, and puppet regimes installed to serve American interests rather than the will of their own people. This time, however, there may be an additional factor: the erosion of US President Donald Trump's credibility following the surfacing of his name in the Epstein files, which has further damaged his standing and stature. This interven-

tion is not about the rule of law or human rights; it is about reasserting hegemony. Such naked aggrandisement reduces Latin America to US colony, denying nations their fundamental right to determine their own political futures. The capture of Maduro evokes memories of the 1989 invasion of Panama and the arrest of Manuel Noriega—another episode justified on drug-trafficking charges. That intervention left hundreds of civilians dead and resulted in the installation of a US-favoured government, while Panama endured long-term political and social consequences.

Claims that the US will "run" Venezuela until a "proper transition" takes place should ring alarm bells within the United Nations. What lies ahead for Venezuela is prolonged instability, fragmentation of state authority, and a future shaped by foreign interests rather than national reconciliation. The world must come together to condemn this brazen display of power and the total disregard for international law that it represents.

When dreams disturb us: Finding peace through faith

Dreams are a familiar yet mysterious part of human experience. They are commonly defined as a series of thoughts, images, and sensations that arise in the mind during sleep. Unlike daydreams — which are conscious fantasies born of desire — dreams occur involuntarily and often feel vivid and real. Although dreams can appear at any stage of sleep, the most intense and memorable ones usually occur during REM (Rapid Eye Movement) sleep, when brain activity is high and the eyes move rapidly beneath closed lids.

Dreams tend to become more frequent and intense during periods of stress, anxiety, or emotional disturbance. Unfulfilled desires and unresolved concerns that dominate our waking thoughts often surface in our dreams. Broadly, dreams can be divided into pleasant and unpleasant ones. Pleasant dreams are rarely remembered because they do not disturb the mind; they leave behind a fleeting sense of comfort or joy. Unpleasant or frightening dreams, however, linger in memory because they disrupt sleep and leave a residue of fear or unease. At times, one may wake up deeply unsettled. Children, too, often experience such dreams, and this has sometimes

been cited — rightly or wrongly — to explain claims of memories from past lives, as young children have limited experiences in their present one. What, then, do dreams signify?

From personal experience, dreams often reflect one's inner state. When I am troubled, I tend to dream of being far from home, desperately trying to return but unable to find the way. At other times, I dream of inadequacy — such as appearing for an examination without sufficient preparation. These dreams surface when I am confronted with a problem for which I cannot find a solution. In contrast, my pleasant dreams usually place me in good company or in a temple. The surroundings and people feel partly familiar, though often unknown. This brings us to the crucial question: how should one deal with truly disturbing dreams? Occasionally, such dreams may seem like ominous warnings of something undesirable. While this possibility is rare and difficult to verify, the presence of familiar people or situations can lend such dreams an air of authenticity.

If we momentarily accept that a dream might indicate some future adversity, the question remains: what can we do about it?

The most logical and comforting response is to take refuge in God. It is God alone who has the power to grant relief from the karmaphala - the fruits of past actions. True devotees do not live in fear; they are confident that divine grace will carry them through all difficulties. Rather than being shaken by bad dreams, they take them as reminders to deepen their surrender. After all, dreams themselves do not cause misfortune; it is past actions that bear fruit, and liberation from their

adverse effects lies in divine grace. As Lord Krishna assures in the Bhagavad Gita: "Having taken refuge in Me, you shall, by My grace, overcome all obstacles" (18.58).

In conclusion, bad dreams should serve as a wake-up call — not to panic, but to strengthen one's spiritual shelter. Every individual has committed some errors in the past. By sincerely taking refuge in God, the future becomes secure, and the burden of past misdeeds is gently and compassionately lifted.

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

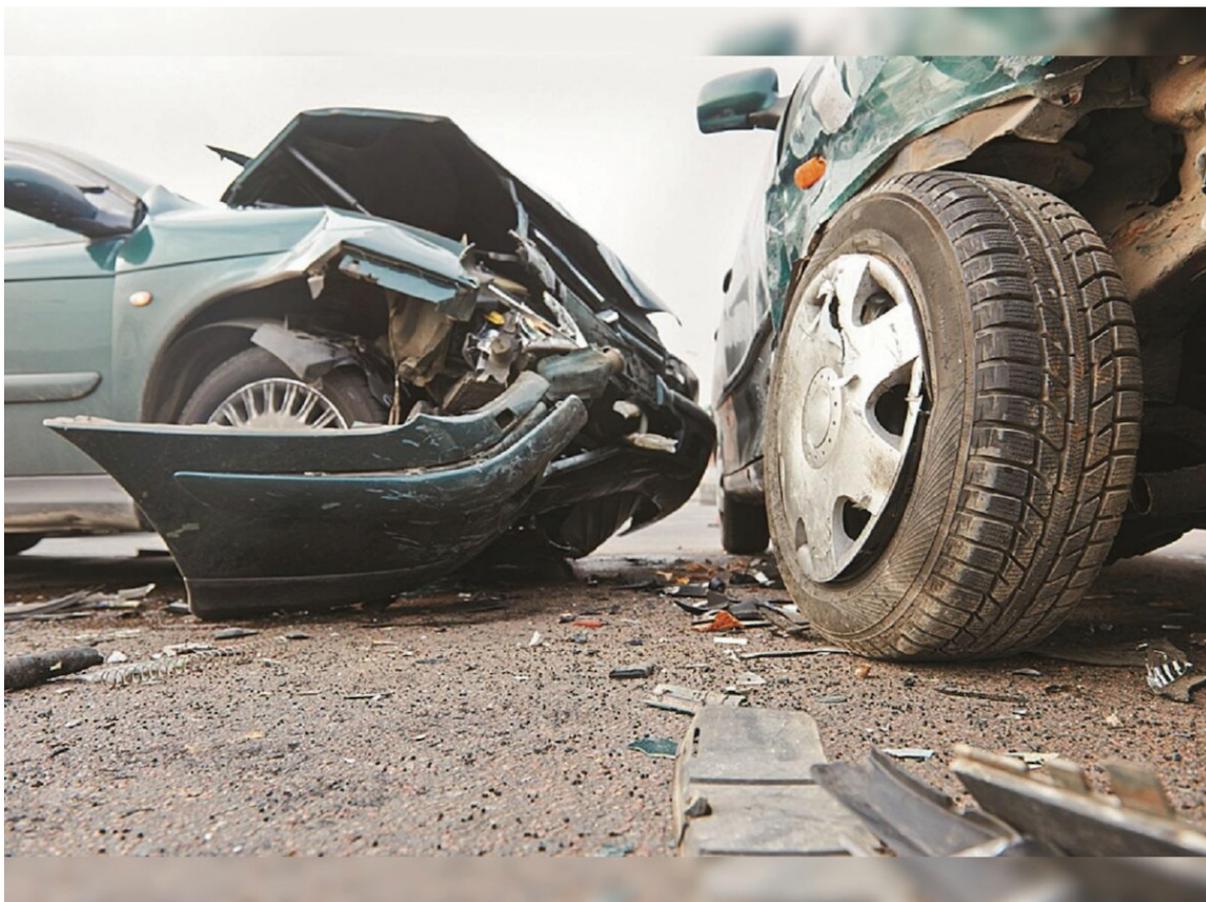
09 JAN TO 15 JAN, 2026

Road Accident Compensation and the Constitution: The Search for Human Dignity Beyond Income

Road accident compensation is not limited to a technical system; it is deeply intertwined with the fundamental philosophy of the Indian Constitution—equality, dignity, and a welfare state. Millions of road accidents occur in India every year, resulting in the loss of life or permanent disability of thousands of people. In such circumstances, compensation is not merely financial relief, but also an attempt by the state to recognize the value of life and restore dignity to the victim. The current compensation system under the Motor Vehicles Act is primarily income-based, which may seem logical at first glance, but upon closer examination, it raises serious questions about constitutional values.

The "multiplier method" adopted in the Motor Vehicles Act determines compensation based on the victim's income, age, and number of dependents. Its objective is to restore a family's pre-accident financial situation, as much as possible. However, the biggest problem with this method is that it ties a person's life to their marketability. The death or disability of a highly paid individual is met with compensation of lakhs or crores of rupees, while the amount for a daily wage laborer, rickshaw puller, or worker in the unorganized sector is meager. Thus, the law inadvertently conveys that a person's life is more or less valuable in proportion to their income. This approach directly challenges the principle of "equality before the law" enshrined in Article 14 of the Constitution. Article 14 not only calls for equal treatment, but also prohibits arbitrary and inconsistent classifications. When two citizens are victims of road accidents under similar circumstances, but their lives are valued differently based solely on their income, it creates a constitutional contradiction. On the one hand, the state treats all citizens as equal, while on the other hand, it discriminates between them based on their economic status in the level of compensation.

This system has the most severe impact on those whose income is

not formally recorded or who are not considered 'earners' at all. Housewives, children, the elderly, and students often receive compensation based on 'notional income.' This notional income does not reflect their actual social contribution. A homemaker's labor remains invisible within the home, but she plays a central role in maintaining the economic structure of the family and society. The Supreme Court has clarified in cases such as *Kirti v. Oriental Insurance* (2021) that a homemaker's work has not only emotional but also economic value. Despite this, in practice, this contribution is still not adequately reflected in compensation calculations.

Another constitutional dimension of the income-based compensation system relates to Article 21, which guarantees the "right to life and personal liberty." The Supreme Court has time and again clarified that life does not mean mere physical existence, but a life with dignity. When the value of a person's life, after death or disability, is reduced to mathematical formulas and income

slabs, it appears to undermine their inherent dignity. Viewing life solely through the lens of economic loss ignores the profound suffering, mental trauma, and social insecurity that the victim's family faces.

In this context, it is also noteworthy that the concept of "just com-

ensation" has been interpreted broadly by the Supreme Court itself. The Court has recognized that compensation should not only compensate for loss of income, but also for emotional damage, mental anguish, and uncertainty about the future. However, the current legal framework does not adequately address these intangible aspects. As a result, the compensation process often becomes a mechanical calculation, lacking human sensitivity.

This disparity becomes even more pronounced when compared to

other transport laws. The Railway Act and aviation laws provide for uniform, fixed compensation in case of an accident, regardless of the victim's income or social status. For example, a fixed amount is paid for death in railway accidents. This system recognizes that the right to safety and the value of life are equal for all citizens. The lack of such uniformity in the road transport sector raises the question of whether the 'right to safety' in India varies depending on the mode of transport. In a welfare state, the state's role should not be limited to resolving disputes through courts, but should actively ensure that every citizen receives a minimum degree of protection in life and death. In this regard, reform of the road accident compensation system is the need of the hour. First, a high and mandatory minimum compensation amount should be established, based on the principle of no-fault liability. This will ensure that every affected family, regardless of income, receives a respectable basic level of support. Additionally, the contributions of non-earning groups must be realis-

tically assessed. Compensation for housewives, children, and the elderly should consider their social, caring, and emotional contributions, rather than just hypothetical income. This reform would not only be a step towards gender justice but also more closely reflect social realities.

Periodic, automatic revisions of compensation amounts are also necessary to account for inflation and rising costs of living. Currently, the amounts of "notional income" and other traditional items remain unchanged for years, eroding their real value. A dynamic system that can adjust itself to economic conditions would be more equitable.

Furthermore, the compensation system should not be limited to payments only after death. Medical assistance immediately after an accident and cashless treatment are equally important. Timely treatment during the "golden hour" can save many lives. Cashless treatment schemes introduced in recent years are positive steps in this direction, but they need to be expanded and made more effective.

Ultimately, the question of road accident compensation is not just a matter of law, but also of morality and constitutional perspective. If we measure a human life solely by their income, we unwittingly legitimize social inequalities. A true welfare state is one that recognizes that every life is equally valuable, whether it's a worker in a corporate office or a roadside laborer. Even if it's not possible to eliminate income-based calculations altogether, they should at least be balanced with equitable, dignified basic compensation.

Thus, subordinating the "arithmetic of loss" to the "ethics of justice" would be in keeping with the spirit of the Indian Constitution. Such reforms to the road accident compensation system would not only reinforce the values of Articles 14 and 21, but also deepen citizens' trust in the state. A system that accords equal respect to every life would be the hallmark of a truly democratic and welfare India.

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

American Hegemony, the Venezuelan Crisis, and Pressure Politics on India : A Decisive Test of the Global Power Balance

Return to a Unipolar World Order-Is the world returning to the principle that might makes right

Gondia - In the third decade of the 21st century, the world is going through a phase where the concepts of international law, sovereignty, and multilateralism are repeatedly appearing weak in the face of the strategic ambitions of powerful nations. The alleged kidnapping of the Venezuelan president by the US, followed by the declaration of American control over Venezuela until peace is restored, and the simultaneous open threat issued to India regarding the purchase of oil from Russia – these three events together raise a serious question in global politics: Is the world returning to the principle that might makes right? Trump's statement that this step was taken to please him: Was this a diplomatic signal or psychological pressure? This rhetoric reflects a style of American politics where ambiguity is also used as a strategy. This statement forces many countries, including India, to wonder whether coercive deals are being made behind the scenes. This is revealed in the statement given by Reliance Industries Limited on X on January 6, 2025, which we can say is Reliance Industries and Russian oil: Economics versus Politics. The statement by Reliance Industries Limited on X (formerly Twitter) that no oil cargo has arrived at the refinery for three weeks and that no deliveries of Russian crude oil are expected in January, highlights the sensitivity of the global energy market. Whether this decision was taken due to political pressure or for business reasons is a serious question in itself. For a private company like Reliance, a decision is not merely a matter of corporate strategy; it has a direct impact on national energy security and foreign policy. I, Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani, Gondia, Maharashtra, believe that if companies start making decisions under international pressure, the question arises whether economic sovereignty is gradually weakening. Trump's politics have been more person-centric than institution-centric. His statements often reveal that foreign policy is driven by personal likes and dislikes. This situation is dangerous for global stability because international relations cannot depend on the mood

of a single individual. Friends, Regarding the Venezuelan crisis, the American president's threat to India that if it does not stop buying oil from Russia, additional tariffs will be imposed on Indian goods, is a direct attack on India's energy sovereignty. India meets more than 85 percent of its crude oil needs through imports. In such a situation, cheap Russian oil is not only an economic necessity but also an essential means of controlling domestic inflation. Is India expected to abandon its independent foreign policy? The question naturally arises whether the US wants to see India not merely as a strategic partner, but as an obedient ally? If India is expected to determine its energy policy, trade policy, and diplomacy according to US directives, then this is completely contrary to India's non-aligned tradition and strategic autonomy. The threat of imposing unilateral tariffs undermines the fundamental principles of the World Trade Organization: fairness, multilateralism, and rules-based trade. The US has previously used this weapon against China, the European Union, and now India. This is an attempt to govern global trade not by rules, but by the balance of power. Friends, if we consider the important role of the opposition in international issues within domestic politics, the sarcastic remark made by a former Delhi minister on this matter—and how the ruling party will respond—shows that international diplomacy is no longer solely the domain of the Ministry of External Affairs. The question is now being raised in domestic politics: Is India succumbing to American pressure, or is this merely a coincidence? National interest versus political gain, although it is the opposition's job to raise questions, a balance is necessary on such sensitive issues. This question is linked to the national interest: Will India maintain its independent foreign policy, or will it become subservient to one pole in the global power struggle? Friends, if we consider the other side of the issue—the kidnapping of the Venezuelan president: a direct assault on international law—we will find that the arrest of the head of a sovereign nation raises the question: diplomacy or abduction? The

incident of the US seizing and taking control of the Venezuelan president is not merely a dispute between two countries, but appears to be a direct violation of the UN Charter, the Vienna Convention, and the fundamental principles of international sovereignty. Detaining the elected president of any country in this manner, without international consensus or UN approval, sets a dangerous precedent in the history of global diplomacy. American Control Until Peace: Authoritarianism in the Language of Democracy-The American president's statement that US control will remain in Venezuela until peace is established there is reminiscent of the colonial era mentality. This is the same logic used in the past in Afghanistan, Iraq, and Libya, where, in the name of bringing democracy, decades of instability, civil war, and resource exploitation ensued. A Long History of US Intervention in Latin America The Venezuelan crisis cannot be viewed in isolation. It is part of a long series of instances where the US has overthrown governments, replaced presidents, and punished populations through economic sanctions in Latin American countries such as Chile, Cuba, Nicaragua, and Panama. Venezuela's oil wealth is the central reason for this entire

episode, which is being masked under the guise of humanitarian concerns. Friends, if we try to understand the global perspective: Multipolar World vs. American Hegemony, the reactions of Russia, China, and the Global South to the Venezuelan incident and the threats made against India are being closely watched. These events could push them towards further anti-American alignment, potentially leading the world back into a Cold War-like situation. India's Historical Role: Balancing Power - India is no longer just a developing country, but an emerging global power. His role is not merely to be part of one faction, but to maintain balance. Buying oil from Russia is not an ideological decision, but a practical one based on national interest. Friends, if we try to understand this entire matter in a constitutional, economic, and global perspective, the fundamental question of sovereignty and international law arises. Taking Venezuela's elected president under US control appears to be a clear violation of international law, Article 2(4) of the UN Charter, and the principle of sovereign equality of states. Establishing external military or administrative control in the internal political structure of any nation falls under the category of illegal intervention in modern international law. The touchstone of India's constitutional foreign policy is Article 51 of the Indian Constitution, which directs the promotion of international peace, respect for sovereignty, and an independent foreign policy. Buying oil from Russia is India's consti-

tutional right, as energy policy is linked to the economic existence of the state. Threatening tariffs by an external power falls under indirect economic coercion. India meets more than 85 percent of its crude oil requirements through imports. The discounted prices of Russian oil are not just an economic benefit for India, but also a question related to inflation control, fiscal stability, and consumer interests. The US objection to India buying oil from Russia is not economic, but geopolitical. In the global energy market, there is no ethical source, only price, availability, and stable supply. If India abandons Russian oil, it will have to buy expensive West Asian or American oil, which will increase domestic prices. Reliance's report of not receiving Russian oil cargo indicates that private companies are also factoring geopolitical risk into pricing. This is a market decision, not an ideological one. However, in the long run, this could weaken India's energy security. US pressure on India is neither in accordance with international law nor the spirit of the World Trade Organization. If India changes its policy under pressure, it will raise questions about constitutional autonomy and strategic independence. If energy policy is changed under pressure, it will directly affect inflation, industrial competitiveness, and the common citizen, which is an economic risk for any government. Therefore, if we study and analyze the entire description above, we will find that the moment of decision is upon us: sovereignty or pressure? US intervention in Venezuela, tariff threats against India, and the pressure surrounding Russian oil—all these events together indicate that the world stands at a critical juncture. The question is not what America wants, but what India wants: an independent, self-reliant, and balanced global role, or policies dictated by pressure? This is a time for India not merely to react, but to adopt a clear and firm policy that balances national interest, international law, and the multilateral system. India's strength lies not in confrontation, but in balance. Neither succumbing to pressure nor engaging in unnecessary conflict is the key to India's long-term strategic success.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

HOW CAN THE PUNJABI LANGUAGE BE PROMOTED WORLDWIDE?

The Punjabi language is spoken by hundreds of millions of people across the world. It is rich in culture and grammar, Punjabi language nevertheless faces several challenges in establishing a distinct global identity.

Punjabi is among the most widely spoken languages in the world, with users numbering in the hundreds of millions. It is culturally and historically significant, yet it continues to struggle for recognition beyond its native regions. Punjabi is not merely a means of communication; it represents culture and acts as a custodian of a vast and rich heritage. To promote Punjabi globally, effective strategies are urgently needed. Every possible effort must be made to ensure its promotion, expansion, and preservation in its original form for future generations.

IMPORTANCE OF LANGUAGE PRESERVATION CULTURAL IDENTITY

Language is a fundamental and essential component of cultural identity and heritage. For Punjabis, the language embodies traditions, customs, stories, music and moral values. To grant Punjabi a global sta-

tus, it is necessary to safeguard its core elements, which instill a sense of pride among its speakers. Preserving linguistic diversity is vital for protecting cultural heritage.

ECONOMIC OPPORTUNITIES

In today's materialistic era, a strong economy can enhance multilingual career opportunities. Promoting Punjabi in international business contexts can create new opportunities for speakers and encourage intercultural exchange.

CURRENT CHALLENGES FACING THE PUNJABI LANGUAGE IMPACT OF MATERIALISM ON LANGUAGE

The dominance of English and other major languages is increasingly becoming a threat to smaller languages. Many young Punjabis prefer learning English or other dominant languages for better career prospects leading to a decline in the use of Punjabi among the younger generation.

LACK OF RESOURCES

Despite its rich literary traditions, Punjabi lacks educational resources that meet global standards. Limited access to high-quality learning materials, internation-

ally recognized literature and global media platforms plays a significant role in hindering the spread of the Punjabi language.

POLITICAL FACTORS

Political dynamics in regions where Punjabi is spoken can influence the status of the language. In India, for example, regional languages often compete with Hindi for recognition

and resources.

STRATEGIES TO ELEVATE THE PUNJABI LANGUAGE

EDUCATIONAL INITIATIVES

CURRICULUM DEVELOPMENT: In regions with large Punjabi-speaking populations including Punjabi in school curricula can enhance language comprehension from an early age.

ONLINE LEARNING PLATFORMS:

Developing online courses and mobile applications focused on teaching Punjabi can help reach global

audiences and make learning more accessible for language enthusiasts worldwide.

Financial Support and Incentives: Providing financial assistance to students pursuing studies in Punjabi literature or linguistics can encourage academic interest in the language.

CULTURAL EXPLORATION LITERARY FESTIVALS:

Organizing international literary festivals focused on Punjabi literature can promote cultural growth and global appreciation of the language.

MEDIA REPRESENTATION:

Encouraging the production of films, music, and television programs in Punjabi can significantly enhance its reach. Collaboration with international platforms can help present Punjabi culture to a broader global audience.

SOCIAL MEDIA CAMPAIGNS:

Utilizing social media to promote Punjabi poetry, music and art can attract younger audiences and foster pride and respect for their linguistic heritage.

COMMUNITY PARTICIPATION ENGAGEMENT OF THE DIASPORA

Encouraging punjabi diaspora communities to stay connected with their cultural roots through community events, language classes and cultural initiatives can strengthen global connections.

COLLABORATION WITH ORGANIZATIONS:

Partnering with cultural organizations and non-profit institutions dedicated to language preservation can amplify efforts to promote Punjabi worldwide.

YOUTH-CENTRIC PROGRAMS:

To instill love and respect for Punjabi culture among youth, focused efforts should be made to involve them in workshops, storytelling sessions and cultural activities.

Elevating the status of the Punjabi language requires a multifaceted approach that includes education, cultural development, encouragement and collective participation. By implementing strategic initiatives, we can strengthen Punjabi's global presence while preserving its rich heritage for future generations.

Teachers: The unsung sculptors shaping our society

As the New Year tiptoes in with its ritualistic optimism, glittering resolutions and recycled affirmations about growth and transformation, it is an opportune moment to acknowledge a profession that has been transforming society long before hashtags made it fashionable. Teachers are, after all, the sculptors of society — though not the romanticised kind chiselling masterpieces in sunlit studios. Their workshop is a crowded classroom, their tools are patience and persistence, and their raw material is a volatile mix of curiosity, confusion, defiance, brilliance and inherited prejudice. They are expected to mould the future while standing knee-deep in systemic contradictions, armed with idealism but short on institutional backing. It is universally agreed, at least

in theory, that teachers shape the destiny of nations. This belief is proclaimed in speeches, policy documents and ceremonial celebrations. Yet, once the applause fades, the same society turns conveniently forgetful. Teachers are instructed to inspire innovation but discouraged from questioning outdated curricula. They are urged to cultivate critical thinking but warned against unsettling established narratives. They are told to personalise learning while being handed overcrowded classrooms and rigid timelines. Apparently, sculpting excellence is easy - as long as it fits neatly into predefined moulds.

Modern teachers are also expected to be marvels of multitasking efficiency. They must alternate between educa-

tor, counsellor, administrator, technologist, motivator, evaluator and, occasionally, crisis manager. They are expected to nurture emotional intelligence while navigating their own burnout in silence. When a child falters, teaching methods are interrogated. When a child excels,

credit is distributed among parenting styles, private tutoring and inspirational influencers. Teachers, it seems, are valued as background characters in success stories and foreground suspects in narratives of failure. Accountability

flows generously in one direction. Teachers are observed, assessed, retrained and audited with admirable regularity. Meanwhile, systemic inefficiencies enjoy immunity from scrutiny. Policies are drafted far from classrooms; reforms are announced without groundwork, and implementation gaps are treated as minor inconveniences. Teachers are expected to adapt overnight, smiling through workshops steeped in jargon and detached optimism. If the sculpture cracks, the sculptor is blamed - never the flawed marble or unstable pedestal. Yet teachers persist with a stubborn commitment. They arrive each day carrying not just lesson plans, but hope. They notice the silent child shrinking into invisibility, the restless mind seeking purpose, the confident

voice masking insecurity. They teach beyond academic content; they model resilience and quietly challenge inherited biases. In an age obsessed with instant gratification, teachers practise the radical act of patience. As society enters another year of promises, it is time to reassess how we treat those entrusted with our collective future. Respect cannot remain performative and expectations cannot remain unrealistic. Teachers do not seek sainthood or sympathy; they seek trust, autonomy and systems that enable meaningful education. Ultimately, the quality of a society can often be traced back to its classrooms. When classrooms thrive, communities flourish, and nations inherit a deeper, lasting resilience for generations ahead.

ਆਓ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ

- ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲਾ ਵਰ੍ਹਾ 2025 ਬੀਤ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਨੇ 2026 ਨੇ ਦਸਤਕ ਆਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਲੱਗਿਆ ਇਸੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਦੇ ਹਾਂ । ਚਲੋ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਅਸ ਅਸ ਕਰ ਉਠੇ । ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਕੀਤਾ ਗਲਤ ਕੀਤਾ । ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦਿਸ਼ਹੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲੰਘ ਕੇ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਆਖੀਏ ਕਿ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚ ਜਾਣਿਓ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਮਨ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਉਤਰ ਸਕੀਏ । ਦੁਨੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਾਡੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰੀਏ ਜੋ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਤੁਲ ਹੋਵੇ ।

ਅੰਦਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਏ । ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਟੁੱਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂ ਰੁਲ ਜਾਵਾਂਗੇ । ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ, ਉੱਥੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਗੱਢਾਂ ਪੀਢੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਆਪ ਸਾਂਝੇ ਇਕੱਠੇ ਲੋੜ ਹੈ । ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਰਨੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਹਾਵਾਂਗੇ । ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਮਾਂ ਪਿਓ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਆਉਣਾ ਜੋਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਏ । ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਦਰਾੜ ਲਿਆ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਧਰਮ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ

ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ । ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਚੱਲੇ ਕਿ ਪਿਆਰ ਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰੇ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਇਹ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾ ਸੰਭਲੇ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਰੋਤ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਾਂਗ ਕਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਸਿਰਫ ਪਛਤਾਉਣਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ । ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਸੋ ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਮਨ ਮਸਤਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰ ਕੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ । ਆਓ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਪਿਆਰ ਵੰਡੀਏ ।

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
5592850841

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈਆਂ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ । ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਧਰਮ ਦੋ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਧਰਮ—ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਸੋਚਣਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਧਰਮ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਦੂਜਾ ਧਰਮ ਹੈ ਕਿਸੇ ਭੇਖ ਵਾਲੇ ਕਰੇ ਜਾਂਦੇ (ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਇਸਾਈ ਆਦਿ) ਧਰਮ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਛੱਡ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਹਿਰਾਵੇ (ਭੇਖ) ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਭੇਖ ਵਾਲੇ ਸੱਚੇ ਧਰਮੀ ਬਣਨ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ, ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਭਾਵ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸੱਚੇ ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਸੱਚਾ ਧਰਮੀ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਸੋਚਣਾ ਭਾਵ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਭੇਖ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ? ਇਸ ਲਈ ਆਓ, ਨਵੇਂ ਸਾਲ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸੱਚੇ ਧਰਮੀ ਬਣੀਏ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੀਏ ।

ਹਰਲਾਜ ਸਿੰਘ ਬਰਾਦਰਪੁਰ
ਮੋਬਾਇਲ-94170-23911

ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀ : ਚੂਹੇ

* ਮੂਲ : ਰਾਵੇਲ ਪੁਸ਼ਪ
* ਅਨੁ : ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁਤਰਨ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼ੈਲਫ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਤਾਬ ਭਾਲਣ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲਫ 'ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਜਗ ? ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ । ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਿਤਾਬ ਤਾਂ ਮਿਲ ਗਈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਤਰੀ ਹੋਈ ਸੀ । ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਢੇਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵੀ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਨ । ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਚੂਹਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ।

ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇੱਕ ਚੂਹਾ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਕੁੜਕੀ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਰੱਖਿਆ । ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ । ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਅਲਮਾਰੀ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਚੂਹਾ ਅੰਦਰ ਫਸਿਆ ਹੈ ? ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਚੂਹੇ ਨੇ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਖਾ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇੰਨਾ ਚਲਾਕ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੁੜਕੀ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਫਿਰਕਮਦੇ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਅੰਦਰ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਕੁੜਕੀ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਇਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਚੂਹਾ ਫਸ ਜਾਵੇ ।

ਉਸ ਰਾਤ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਗੁੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸਾਂ । ਅਚਾਨਕ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਚੁੰ-ਚੁੰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ । ਮੈਂ ਉੱਠ ਕੇ ਲਾਈਟ ਜਗਾਈ ਅਤੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਚੂਹਾ ਕੁੜਕੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਮੈਂ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਹੌਡਲ ਫੜ ਲਿਆ । ਉਹਦੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗ ਗਏ । ਅਸੀਂ ਕੁੜਕੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ । ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਕੁੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ । ਪਰ ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਡਰ ਗਏ ਸਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਰਾਤ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕੇ । ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, -ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਚੂਹੇ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਕੀ ਇਹਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਈ ਹੀਰੋ-ਜਵਾਹਰ ਖਾ ਲਏ

ਸਨ ? ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਖਤਮ ਕਰੋਗੇ ? ਸਾਰਾ ਘਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ । ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।-

ਹੁਣ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਚੂਹੇ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਕੁੜਕੀ ਲਗਾਉਣੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ । ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੂਹਿਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਸੀ ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀ ਖਰੀਦਣ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ, -ਸਾਰੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ, ਸਭ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ !- ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪੈਕੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੋਟੀ ਤੇ ਟੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਬਿਸਕੁਟ ਗੋਲ-ਗੋਲ ਤੇ ਪਤਲੇ ਸਨ । ਉਹ ਫੇਰ ਬੋਲਿਆ, -ਉਹ ਖਾਣਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੋਂ, ਪਰ ਮਰਨਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ।-

ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਬੜਾ ਉਤਸੁਕ ਸਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, -ਕੀ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਬਈ ਤੂੰ ? ਇਸ ਤੋਂ ਤੇਰਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?- ਉਸਨੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ, -ਮੈਂ ਇਹ ਬਿਸਕੁਟ ਚੂਹਿਆਂ ਲਈ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੋਂ ਖਾਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਰਨਗੇ !-

-ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ?- ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ । ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ ।

-ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ । ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਮਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ !-

ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਚੂਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ । ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਦਸ-ਦਸ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੋ ਬਿਸਕੁਟ ਖਰੀਦੇ ਅਤੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ੈਲਫ ਦੇ ਦੋ ਕੋਨਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ । ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠਿਆ । ਠੰਡ ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਵੀ ਹਨੇਰਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਲਾਈਟ ਜਗਾ ਦਿੱਤੀ । ਫਿਰ ਮੈਂ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਸੋਈ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਰਕ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਮੈਂ ਖੁਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ । ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਂ ਡਾਇਨਿੰਗ ਹਾਲ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਤੁਭਕਿਆ, -ਹੈਂ, ਇਹ ਕੀ ?- ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਡਾਇਨਿੰਗ ਹਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਚੂਹੇ ਮਰੇ ਪਏ ਸਨ । ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ । ਇਹ ਠੀਕ ਸੀ ਕਿ ਚੂਹੇ ਮਰ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਰੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਜਦਕਿ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਰਨਗੇ ।

ਮੈਂ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਵੱਜਦੇ-ਵੱਜਦੇ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ । ਮੈਨੂੰ ਬਿਸਕੁਟ ਵੇਚਣ

ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਫੇਰੀ ਵਾਲਾ ਸੀ । ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਕਿਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ? ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹਰਜ ਸੀ ? ਇਸਨੂੰ ਕਿਸਮਤ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸੰਜੋਗ - ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਵੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, -ਏਏ ਬਿਸਕੁਟ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂਹੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੋਂ ਖਾਣਗੇ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਮਰਨਗੇ !- ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸਾਂ । -ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਦੋ ਬਿਸਕੁਟ ਖਰੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਘਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ । ਦੋ ਚੂਹੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਰੇ ਹਨ । ਫੇਰੀ ਵਾਲਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, -ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਚੂਹੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਬਿਸਕੁਟ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਚੂਹੇ ਉਸਦੇ ਹਨ । ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੇ ਚੂਹਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਮਰੇ ਪਏ ਹੋਣਗੇ । ਜਾਓ ਅਤੇ ਵੇਖੋ... । ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, -ਖਾਣਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੋਂ ਪਰ ਮਰਨਗੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ !-

ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਇੱਕਟਕ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ।

* ਮੂਲ : ਰਾਵੇਲ ਪੁਸ਼ਪ, ਕੋਲਕਾਤਾ (9534198898)
* ਅਨੁ : ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਟਿਆਲਾ-147002.
(9417692015)

ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਠੰਡ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦੀਆਂ

ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਠੰਢ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਰਚ ਰਹੀ ਸੀ । ਮੈਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਬੂਟੇ ਅੱਗੇ ਲੱਗੇ ਨਿੰਮ ਦੇ ਰੁੱਖ ਹੇਠਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਚਾਹ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਮੰਜਿਲ ਵੱਲ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ । ਅਚਾਨਕ ਲੱਕੜਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦਿਆ ਇਕ ਸਾਈਕਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ । ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਟਾਇਰ ਪੈਂਚਰ ਸੀ । ਉਸਦੀ ਬਕਾਵਟ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ ਦਿਖ ਰਹੀ ਸੀ । ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਪ ਮੰਗਿਆ । ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਪੰਪ ਲਿਆਕੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੋਬ ਆਲੀ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, "ਯਰ ਐਨੀ ਠੰਡ ਹੈ,....ਇਕ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਘਰ ਆਰਾਮ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ, ਹਵਾ ਭਰ ਕੇ ਉਹ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਕਹਿ ਗਿਆ, "ਘਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਜੀ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਠੰਡ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦੀਆਂ । ਸਾਇਕਲ ਸੰਭਾਲਦਾ ਉਹ ਤੁਰ ਗਿਆ । ਮੇਰੀ ਚਾਹ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗਰਮ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰ ਗਏ ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ।
ਮੇਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਰੋਡ, ਬਠਿੰਡਾ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ : ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ ਤੇ ਸੁਹਜਮਈ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ
ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ : ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਕੈਫੇ ਵਰਲਡ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ
ਮੁੱਲ : 200 ਰੁਪਏ (₹ 5.00) ਪੰਨੇ : 288

ਡਾ. ਪ੍ਰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
ਸੰਪਰਕ : 98885-10185

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਹੁ ਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ, ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੇ ਟੈਲੀਕਾਸਟਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਬਾਰੇ, ਹੋ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਫਿਲਮਾਂ ਬਾਰੇ, ਨਾਮਵਰ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਲਿਖੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਉਪਰ ਵੀ ਚੋਖੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਉਸਨੇ ਬੜੀ ਸੂਝ ਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ/ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰਾ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਏਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੈਨਵਸ ਉਪਰ ਮਿਆਰੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਉਸਦੀ ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਪਛਾਣ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਈ, ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੀ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਘਾਲਣਾ, ਲਗਨ, ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਿਦਕਦਿਲੀ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਜਿਹੀ ਘਾਲਣਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ, ਬੋਲਣ, ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵੱਸਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਹ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਭਰਵਾਂ, ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਰੱਜਵਾਂ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ, ਇੱਜ਼ਤ, ਆਦਰ, ਮਾਣ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਯ ਕਾਲਮ 'ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਮੀਖਿਆ' ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਤਰ-ਪੱਤ੍ਰਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ 2500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਰਟੀਕਲ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜਨੂੰਨ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ 8 ਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਬੜਾ ਕਰੀਬੀ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਣ ਸਮਝਣ ਤੇ ਜਾਣਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਸਾਂਝ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਂਝ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਠਕ ਹਾਂ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਵੀ ਹਾਂ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਪਾਠਕਾਂ/ਪ੍ਰਸੰਸਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਿਆ, ਜਾਣਿਆ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਰੂਹ ਨੂੰ ਰੱਜ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਾਮਯਾਬ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਤੇ ਵਧਦਿਆਂ-ਫੁਲਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਸੋ, ਕਿਤਾਬ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਚਿਰ ਨਿਹਾਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ

ਪੜ੍ਹਨਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਐਮ.ਏ. ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਕੁਲਬੀਰ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਨੌਕਰੀ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਲਮ ਫੜ ਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਪਰ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਝਰੀਟ ਪਿੱਚੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਿਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਗੁੰਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ, ਉਚਾਈਆਂ ਛੂੰਹਦਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪਸੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਰਗੀ ਸੋਝੀ, ਸਿਆਣਪ, ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲਗਨ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਬੱਧਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉਪਰ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਟਾਂਵੇਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬੁਲੰਦ ਸੋਚ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਅ ਵਾਰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

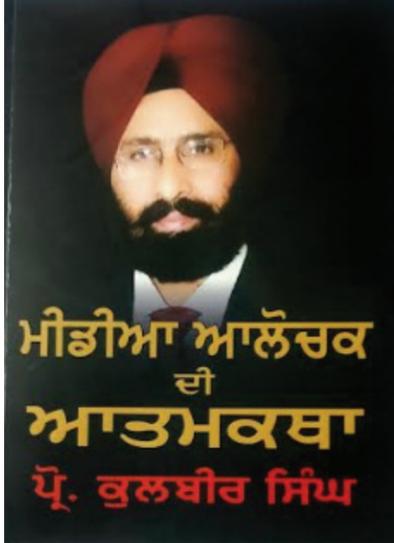
'ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ' ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਕਾਰਾਂ/ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਅਧਿਆਇ ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਰੋਡੀਓ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜਾਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਬਿਰਤੀ/ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੀ ਅਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਐਮ.ਫਿਲ. ਕਰਨ, ਕੁਝ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡਹੋਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ, ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਰੈਗੂਲਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਜ਼ਤ, ਮਾਣ, ਸਵੈਮਾਣ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੁਹਿਰਦ, ਚੁਸਤ-ਦਰੁਸਤ, ਪਾਬੰਦ ਤੇ ਕਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਪ੍ਰਾਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਤਲਖ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਉਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

'ਅਜੀਤ' ਵਿੱਚ 'ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੀਖਿਆ' ਕਾਲਮ (ਫਿਰ ਇਸ ਕਾਲਮ ਦਾ ਨਾਂ 'ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਮੀਖਿਆ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਹਜ ਭੁੱਖ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਕੁਝ ਨਵਾਂ, ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ, ਕੁਝ ਹਟਵਾਂ ਲਿਖਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸੇ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸਮਤੁਲ/ਸਮਰੂਪ ਉਸਰਦੇ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਬੜੇ ਸੁਭਾਵਿਕ, ਸਪਸ਼ਟ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸਰਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਵਿੱਚ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਸੰਦ, ਨਾ-ਪਸੰਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਗੁਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਮੁਤਾਬਿਕ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਦੀ ਬਹੁ ਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਚੇਰੇ ਟੀਚੇ ਮਿਥ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪਨਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕਈ ਧਰਾਤਲਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

'ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ' ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਿਐਨ, ਅਧਿਆਪਨ, ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ, ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ, ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ/ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੀਰਘ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚੋਂ ਸਫ਼ਟ ਕਰੇ ਹੋਏ ਬਿਰਤਾਂਤ/ਵਿਖਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਆਤਮਕਥਾ ਵਿੱਚ ਨੇਮਬੱਧ, ਸੰਤੁਲਿਤ, ਸਵੈ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਖੂਬਸੂਰਤ, ਕਾਮਯਾਬ, ਅਲੱਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਰ ਤੱਤ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਥਨ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਟੀਚੇ ਮਿਥਣ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨੇਮਬੱਧਤਾ ਬਾਰੇ, ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਯੋਗ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਜੀਵਨ ਭਰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਖੁਦ ਲੜਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। (ਪੰਨਾ 22)

ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਦੌੜ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ। (ਪੰਨਾ 22)

ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 23)

ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਕਰਦੇ ਹੋ, ਦੁਨੀਆ ਉਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 25)

ਲੇਖਕ ਦੇ ਕਹੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਥਨ ਉਸਦੀ ਵਿਦਵਾਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਥਨ ਸੱਚੇ ਹਨ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਫਿਤਰਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਵਹਾਰਕ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਹਰੇਕ ਸਮੇਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵਡੇਰੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਲੇਖਕ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਮਿਥੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਗਵਾਉਣਾ ਵੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਹਿਰਖ ਨਾ ਕਰਨ ਜਿਹੇ ਗੁਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਸਦੀ ਬਹੁ ਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ, ਸੁਹਜਾਤਮਿਕਤਾ, ਨੇਮਬੱਧਤਾ, ਸੰਜਮਤਾ ਭਰਪੂਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਬੋਲ-ਚਾਲ, ਚਾਲ-ਚਾਲ, ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ, ਚੱਜ-ਆਚਾਰ ਆਦਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਤੇ ਹੰਢਣਯੋਗ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇੜਿਆਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਰਦ, ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਕਠੌਰ ਵੇਲਿਆਂ, ਕਠਿਨਾਈਆਂ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਤੱਥਾਤਮਿਕ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੂਤਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰ੍ਹੇ ? ਆਂ ਬੱਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਤੇ ਨਿਸੰਗਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਅਮੋਲਵੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਵੈ ਸਿਰਜਕ, ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਣਾਇਆ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ ਹੋਰਨਾਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਬਾਖੂਬੀ ਚਿੱਤਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਗਲੋਬਲ ਮੀਡੀਆ ਅਕੈਡਮੀ', 'ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸ', 'ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਰੇਡੀਓ ਅਕੈਡਮੀ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਰਨ ਹੋਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗ਼ੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਉਸਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਰੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ/ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੱਚਾਂ, ਅਕੈਡਮੀਆਂ, ਸੱਥਾਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ, ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਹੌਸਲਾ ਤਾਂ ਵਧਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਕੰਮ

ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ, ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਲੇਖਕ ਵਾਸਤੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਬਾਰੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰ ਦੇ/ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਕਰੀਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰੀਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ, ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਵਿਵਹਾਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਕੋੜੀਆਂ-ਮਿੰਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਐਂਕਰਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਗੁਣਾਂ(ਕਾਬਲੀਅਤ) ਦੀ ਗੱਲ ਲੇਖਕ ਬੜੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮ ਅਗੇਤ ਲੋੜ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਂਕਰ/ਨਿਊਜ਼ ਰੀਡਰ ਕੋਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੈਨਲ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਵਾਜ਼, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਮਰੱਥਾ, ਮਿਆਰ, ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਪਕੜ, ਉਚਾਰਨ, ਗਿਆਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਹਾਜ਼ਿਰ ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਗੁਣ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਂਕਰ ਕਿਸੇ ਚੈਨਲ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਚੈਨਲ ਦਾ ਅਕਸ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ! ਹੁਣ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ ਵੀ ਐਂਕਰ/ਨਿਊਜ਼ ਰੀਡਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਖਾਸ ਖ਼ਬਰ ਇਕ ਨਜ਼ਰ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ, ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਮਸਲਾ ਹੈ-ਚੈਨਲ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਟੀ ਆਰ ਪੀ. ? ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਮਸਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾਅ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ? ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਸੇਧ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਟੀ ਆਰ ਪੀ. ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ ? ਮਿਆਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਰੋਸਣੇ ਹਨ ? ਆਖਰ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ- ਟੀ ਆਰ ਪੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਲੇਖਕ ਚਿੰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ, ਜੀਵਨੀ ਜਾਂ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਥਾਵਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਉਸਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਲੇਖਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਵਸਰਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸੁਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲਵਾਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ

ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਸੀਆਂ, ਮੁਨੀਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਜਿਉ- ਜਿਉ ਮਨੁੱਖ ਸੱਭਿਅਕ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਰੁੱਤਾਂ, ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੇ ਤਿੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਾਨਦਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਸਮੀ ਉਤਸਵ ਵਜੋਂ ਬੜੀ ਧੂਮ- ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਪੱਛਮੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸਰਦੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਗੁਲਾਸ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਪੂਣੀ ਉਸ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨਵੇਂ ਬੱਚੇ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹਿਨਾਈ ਵੱਜੀ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਘਰੀ ਨਵੀਂ ਵਹੂਟੀ ਆਈ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਘਰ ਹੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਲੋਹੜੀ ਵੰਡਣ ਲਈ ਲੜਕੇ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਭੁਆ, ਚਾਚੀਆਂ, ਤਾਈਆਂ ਸੋਹਣੇ-ਸੋਹਣੇ ਸੂਟ ਪਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਫਤਾ- ਹਫਤਾ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਗੁੜ ਵੰਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਹੜੀ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਸਾਕ- ਸੰਬੰਧੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਵਾਲੇ, ਸਾਰੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ, ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ, ਸਕੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਸੇਕਦੇ ਸਨ। ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਗੁੜ, ਰਿਉੜੀਆਂ, ਮੂੰਗਫਲੀ, ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਖਿਲਾਂ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਗੁਪਏ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੀ, ਚਾਂਚਿਆਂ, ਤਾਇਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਟੋਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦਸ-ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤਾਂ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ:-
ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਚਾਕੂ,
ਗੁੜ ਦਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਬਾਪੂ।

ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ 'ਲੋਹੜੀ'

ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਕਾਂ,
ਗੁੜ ਦਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ।
ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੋਹੜੀ ਦੇਣ 'ਚ ਦੇਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ:-
ਤੋਰੇ ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਮੋਰ,
ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਤੋਰ।
ਅੰਦਰ ਭਾਂਡੇ ਨਾ ਖੜਕਾ,
ਲੋਹੜੀ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਫੜਾ।
ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਕੁੜੀਆਂ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਖਦੀਆਂ:-
ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਸਿਲਾਈਆਂ,
ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲੜਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਘਰ ਆਪਣੀ ਪੱਤੀ ਦੀ ਧਰਮਸਾਲਾ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਪਾਥੀਆਂ, ਲੱਕੜਾਂ, ਤਿਲ, ਰਿਉੜੀਆਂ, ਗੁੜ ਦੀ ਭੇਲੀ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਖਿਲਾਂ ਵੀ ਭੇਜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਪੱਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਕੋਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਥੇ ਲੋਹੜੀ ਬਾਲਦੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਆਏ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ,

ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੜ, ਰਿਉੜੀਆਂ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਖਿਲਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕ ਅੱਧੀ-ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਲੋਹੜੀ ਸੇਕਦੇ। ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਕਥਾ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਅਣਖੀਲਾ ਯੋਧਾ ਸੀ। ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦਾ ਮਿੱਤਰ, ਜਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਲੋਟੂ ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦਾ ਸੀ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਇਕ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ-ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਮੁੰਦਰੀ। ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਆਪ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਈ। ਇਹ ਸ਼ਾਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਗਨੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਾਹੀਓਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:-
ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ, ਹੋ
ਤੇਰਾ ਕੋਣ ਵਿਚਾਰਾ, ਹੋ
ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ, ਹੋ
ਦੁੱਲੇ ਧੀ ਵਿਆਹੀ, ਹੋ

ਸੋਰ ਸੱਕਰ ਪਾਈ, ਹੋ
ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੋਝੇ ਪਾਈ, ਹੋ
ਸਿਆਲ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਲੋਹੜੀ ਬਾਲ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ, ਧਰਮਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਨਹੀਂ ਬਾਲਦਾ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਵਾਝਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸਹਿਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਸਾਂਝੀ ਲੋਹੜੀ ਬਾਲਦੇ ਹੋਣ। ਪਰ ਪਹਿਲਾ ਲੋਕ ਕੋਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡਣ ਵੀ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜਿਹਾ ਸਾਂਝਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਨੂੜ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸਾ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ।
-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੇਚ
ਪਿੰਡ ਦੀਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ : ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ ਤੇ ਸੁਹਜਮਈ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੇ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਏਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸੀ।
ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਨੇਕ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਅੱਖ-ਸੌਖ, ਉਤਰਾਵਾਂ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਗ਼ਮੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਤ/ਕਲਾ ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਭਾਗ/ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਸਾਹਿਤ/ਕਲਾ ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਥੇ ਲੋੜੀਂਦੇ/ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਅਣਲੋੜੀਂਦੇ/ਗ਼ੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ(ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਯੋਗ) ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਤੇ ਬੋਲੜੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਘੁਸੋੜਨ ਤੋਂ ਉਹ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਪੰਧ ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲ ਤੇ ਫਿਰ ਵਿਭਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਦੇ ਜਮਾਤੀਆਂ, ਦੋਸਤਾਂ, ਸੰਗੀਆਂ ਸਾਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਤਾਵਰ ਰੰਜਿਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ 'ਮਿਹਰਬਾਨ ਦੋਸਤਾਂ' ਤੇ

ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਲੇਖਕ ਦੋਸਤਾਂ, ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਜਿਗਰੀ ਦੋਸਤਾਂ ਆਦਿ ਤੱਕ ਵੀ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਣਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮਜ਼ਮੂਨ ਵਿੱਚ ਖੁਭ ਕੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸੂਝ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਕਲਾ ਉਸਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਤ ਤੇ ਅਸੀਮ ਸੋਮਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਲਿਖਤ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਵਹਾਉਂਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਂ ਰਵੀਂ ਉਪਜਦੇ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਉਹ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਉਹ ਨਵੀਂ ਘਾੜਤ ਘੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਸਿਰਜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿਰਜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਭਾਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਰਕਿਕ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੈਅ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਲੈਅ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਲਿਖੀ

ਹਰੇਕ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੁੱਧੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮਿੱਠਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਲੀਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਹਿਜਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿੰਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਜ਼ਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ !
ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੰਭੀਰ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਵਾਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਟੁੰਬਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਮੂਹਤ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸੂਝ, ਪਸੰਦ, ਨਾ-ਪਸੰਦ ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸਮਰੱਥਾ/ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਢੰਗ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੌਚਿਕਤਾ ਭਰਪੂਰ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਵਾਰਤਕ ਕਲਾ ਦਾ ਜਾਦੂ ਵੀ ਬਿਖੇਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਉਪਰ ਉਸਨੂੰ ਡਾਹੜੀ ਪਕੜ ਹੈ। ਹੋਰ ਖੂਬੀ ਇਹ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਇਕ ਮਿਆਰ ਬਣਾਇਆ

ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਖੋਜ ਪਰਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਉਸਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਗਤੀ ਤੇ ਰਵਾਨੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਸੁਹਜ ਬੋਧ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾਤਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਕਲਾਤਮਿਕ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਕਲਾਤਮਿਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿੱਚ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਨਵੀਂ ਸੰਰਚਨਾ ਤੇ ਨਵੇਂ ਮਾਡਲ ਸੰਗ ਪੁਸਤਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਆਲੋਚਨਾ ਮਾਡਲ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਵੇਦੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪਾਠਕ ਦੀ ਉਤੇਜਨਾ, ਉਤਸੁਕਤਾ ਤੇ ਜਗਿਆਸਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਲੇਖਕ ਤੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਸੂਝ, ਸਮਝ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਭਾਵ ਤੱਤ ਤੇ ਬੁੱਧੀ ਤੱਤ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਿਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੁਸਤਕ ਇਸਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ (ਲੇਖਕ ਤੇ ਪਾਠਕ

ਦੀ) ਕਦਰ ਕਰਨ, ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਮੰਗਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਭਰਨ, ਭਵਿੱਖੀ ਗੁਲਾਸ ਦੀ ਆਸ ਵਿੱਚ ਮੁਗਧ ਹੋ ਕੇ, ਨਿੱਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਪਹੁੰਚ ਆਪਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮੌਲਦੀ ਚਾਵਾਂ ਖੋੜਿਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੇ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰੇ/ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸੇਧੇ ਚੱਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।
ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਆਤਮਕਥਾ ਦੇ ਪਾਠ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੇ ਪਾਠਕ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਹੀਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੇਖਕ, ਨਾਮਵਰ ਵਿਦਵਾਨ, ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਾਧਿਆਪਕ, ਸਮਰੱਥ ਆਲੋਚਕ, ਸਰੋਤਿਆਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਚਕ ਤੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਂਕਰ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖ ਸਕਣਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਉਛਾਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਲੇਖਕ ਦੀ ਇਸ ਵਰਣਾਤਮਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਹੁੱਥ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਗੇ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਕੋਲੋਂ ਕੋਮਲ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਹਜਮਈ ਤੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਤੀਬਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਤਵੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਇਆ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ, ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸਧਰਾਂ ਪਿਆਰ

ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅੰਬਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਤਾਰਾ ਤੋੜ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲਵੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਮੌਸਮਾਂ, ਦਿਨਾਂ, ਵਾਤਾਵਰਣ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ-ਨਾਤਿਆਂ, ਸਬੰਧਾਂ, ਮੁਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮੋਹ, ਲਗਾਵ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸਧਰਾਂ, ਚਾਵਾਂ, ਖੇਡਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਮੇਲਿਆ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤੋ, ਅਗਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੇਲਿਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੀਰਸ ਜਿਹੀ, ਫਿਕੀ ਜਿਹੀ ਤੇ ਬੇ-ਸੁਆਦੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਏ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸੁਖ, ਜੀਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ, ਇਕ ਲਲਕ, ਇਕ ਇੱਛਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੇਲੇ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ।

ਲੋਹੜੀ ਸ਼ਬਦ 'ਲੋਹੀ' ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ, ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਛੁੱਟਣਾ। ਇਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਮੀਂਹ ਵਸੇ ਲੋਹੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਾਵਤ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ 'ਜੇ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪਵੇ ਲੋਹੜੀ ਤਾਂ ਹਾੜੀ ਲਗੂ ਕੋਹੜੀ, ਭਾਵ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗੁਲਸ਼ਨ 'ਚੋਂ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਰਨ ਅਤੇ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਮਿਤਿਹਾਸਕ ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਦੀ ਜਵਾਨ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਸਭ ਮਜ਼ਹਬਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਲਈ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਮਿਲਵਰਤਨ, ਸਦਭਾਵਨਾ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਉਪਹਾਰ ਹੈ।

ਲੋਹੜੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਹਾੜੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜ ਦੇ ਵਿੰਗਲਾ ਹੈ ਚੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਚਾਵਾਂ, ਸਧਰਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਲੜਕਾ ਜੰਮਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਗਨਾਂ ਨਾਲ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਡ-ਵਾਜੇ ਵਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਜ਼ੀਗਰਨਾ, ਗਲੋਲਨੀਆਂ ਅਤੇ ਭੰਡ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਅਤੇ ਟੱਪੇ ਆਦਿ ਸੁਣਾ ਕੇ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਦੇ ਮਖੌਲ-ਗਾਇਣ ਸੁਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਲੋਹੜੀ (ਵਧਾਈ) ਬਟੋਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਮੂੰਗਫਲੀ, ਰਿਉੜੀਆਂ, ਚਿੜਵੜੇ, ਗਚਕ, ਭੁੱਗਾ, ਤਿੱਲ ਚੌਲੀ, ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਭੁੱਜੇ ਦਾਣੇ, ਗੁੜ, ਫੱਲ ਆਦਿ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੰਨੇ ਦੀ ਰਹੂ (ਰਸ) ਦੀ ਖੀਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵ-ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਾਦਕੇ, ਨਾਨਕੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਲਈ ਸੁੰਦਰ ਕਪੜੇ, ਖਿਡਾਉਣੇ ਅਤੇ ਜੇਵਰਾਤ ਆਦਿ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸੁਭ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਜੰਮਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਧਰਾਂ, ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਉਨਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚਾਅ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾ ਦੇਣਾ ਸੁਭ ਸ਼ਗਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ, ਸੱਥਾਂ, ਮੁਹੱਲਿਆਂ, ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਲੰਬੀਆਂ ਲਕੜਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਗੋਏ ਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਟੱਕਲਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਅਗੰਨੀ ਦੇ ਸੋਕ ਦਾ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਪਸਰੀ ਠੰਡ ਅਤੇ ਰੂੰ ਵਾਂਗ ਫੈਲੀ ਪੁੰਦ ਵਿਚ ਸੋਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਕ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੱਗਨੀ ਵਿਚ

ਤਿੱਲ ਆਦਿ ਸੁਟਦੇ ਹਨ, ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗੀਤ, ਟੱਪੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਢੋਲ ਦੇ ਢੜੱਕਦੇ ਤਾਲ, ਗਿੱਧੇ ਦੀ ਧਮਕ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਲੈ ਸੁਣਾਈ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ
ਮੋ. ਫੋਨ ਨੰ. 98156-25409

ਦਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂਆ, ਮੋਹ, ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਚਹੁੰ ਪਾਸੇ ਪਸਰਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਆਲਮ।

ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ ਕਈ ਕਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ, ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਇਕ ਡਾਕੂ ਹੋਇਆ ਏ। ਉਹ ਜ਼ਾਲਮਾਂ, ਬੇਇਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁੱਟਦਾ ਸੀ। ਦੀਨ-ਦੁੱਖੀਆ, ਬੇ-ਸਹਾਰਿਆਂ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਮੁੰਦਰੀ ਸਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜੋ ਬਣਦਾ-ਸਰਦਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ। ਸੁੰਦਰੀ-ਮੁੰਦਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ, ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕੜਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਫੇਰੇ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਇਕ ਬਾਧ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ, ਹੋ, ਤੇਰਾ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰਾ, ਹੋ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ, ਹੋ, ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਧੀ ਵਿਆਹੀ, ਹੋ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ੱਕਰ ਆਈ, ਹੋ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੋਝੇ ਪਾਈ, ਹੋ, ਕੁੜੀ ਦਾ ਲਾਲ ਪਟਾਕਾ ਹੋ, ਕੁੜੀ ਦਾ ਸ਼ਾਲੂ ਪਾਟਾ, ਹੋ, ਸ਼ਾਲੂ ਕੌਣ ਸਮੇਟੇ, ਹੋ, ਚਾਚਾ ਗਾਲੀ ਦੇਸੇ, ਹੋ, ਚਾਚੇ ਚੁਰੀ ਕੁੱਟੀ, ਹੋ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਲੁਟੀ, ਹੋ,

ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਸਦਾਓ, ਹੋ, ਗਿਣਸ਼ਗਿਣ ਪੋਲੇ ਲਾਉ, ਇਕ ਪੌਲਾ ਘਸ ਗਿਆ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਵਹੁਟੀ ਲੈਕੇ ਨਸ ਗਿਆ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਸ਼, ਸ਼

ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕ ਸੁੰਦਰੀ-ਮੁੰਦਰੀ ਦੀ ਕਥਾ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਡਾਕੂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਨਿਭਾਇਆ। ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਕਈ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਗੀਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ

ਲੋਹੜੀ ਬਣੀ ਲੋਹੜੀ, ਦਿਉ ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ, ਵਈ ਰੋੜੀ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਘਿਉ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਿਉ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਂ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਨਾ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਨਾ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਨੀ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਨਾਨੀ।

ਲੜਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਕ ਮਜ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਗੀਤ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਗੀਤ

ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ- ਕੋਠੀ ਹੇਠ ਚਾਕੂ, ਗੁੜ ਦੇਊ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਬਾਪੂ, ਕੋਠੀ ਉਤੇ ਕਾਂ, ਗੁੜ ਦੇਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨਵ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਲਈ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਗੀਤ ਬੋਲ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ। ਸੀ ਟਾਂਡਾ-ਟਾਂਡਾ ਨੀ ਲਕੜੀਓ ਟਾਂਡਾ ਸੀ, ਇਸ ਟਾਂਡੇ ਨਾਲ ਕਲੀਰਾ ਸੀ, ਜੁੱਗ ਜੀਵੇ ਨੀ ਬੀਬੀ ਤੇਰਾ ਵੀਰ ਸੀ, ਇਸ ਵੀਰ ਦੀ ਵੇਲ੍ਹ ਵਧਾਈ ਸੀ, ਘਰ ਚੂੜੇ-ਤੇ ਬੀੜੇ ਵਾਲੀ ਆਈ ਸੀ, ਚੂੜਾ ਬੀੜਾ ਵਜੇ ਨੀ, ਸਰੀਕਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦੇ ਨੀ, ਸਰੀਕਣੀਆਂ ਮਾਰੇ ਬੋਲ, ਤੇਰਾ ਨਿੱਕਾ ਜੀਵੇ, ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ ਜੀਵੇ, ਵੱਡ ਵਡੇਰਾ ਜੀਵੇ, ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ ਜੀਵੇ, ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਜੀਵੇ, ਘਰ ਵਾਲੇ ਜਲਦੀ ਉਧਾਈ ਨਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਹ ਗੀਤ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਰੋੜ, ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਤੌਰ, ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਦਹੀ, ਅਸੀਂ ਹਿਲਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਪਰਾਤ, ਸਾਨੂੰ ਉਤੋਂ ਪੈ ਗਈ ਰਾਤ, ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੀਗਾ ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਛਾਬਾ, ਵੇ ਲੜਾਕਾ ਤੇਰਾ ਬਾਬਾ, ਗੀਤਾ ਤੱਤਾ-

ਤੱਤਾ ਘਿਉ, ਵੇ ਲੜਾਕਾ ਤੇਰਾ ਪਿਉ, ਗੀਗਾ ਗੋਰੀ ਗੋਰੀ ਗਾਂ, ਵੇ ਲੜਾਕੀ ਤੇਰੀ ਮਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੀਤ ਜਿਵੇਂ ਕੁਪੀਏ ਨੀ ਕੁਪੀਏ, ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਲੁਟੀਏ, ਅਸਮਾਨ ਪੁਰਾਣਾ, ਛਿੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਤਾਣਾ, ਲੰਗਰੀ 'ਚ ਦਾਲ, ਮਾਰ ਮੱਥੇ ਨਾਲ, ਮੱਥਾ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ, ਲਿਆ ਲਕੜੀਆਂ ਦਾ ਗੱਡਾ। ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੁੰਡੇ ਸਵਾਂਗ ਬਣਕੇ ਨੱਚਦੇ-ਨੱਚਦੇ ਵੀ ਲੋਹੜੀ (ਵਧਾਈ) ਮੰਗਦੇ ਹਨ।

ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਮਾਘੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਕਾਫੀ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਰਦੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਆਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨਾ, ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਨਸ਼ੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਮਾਘ ਦੇ ਪਹਿਲਾ ਮੰਗਣੀਆਂ, ਮੁਕਲਾਵੇ, ਸ਼ਗਨ ਆਦਿ ਲਈ ਸੁਭ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਤ ਖਰਾਕ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਜ਼ਾਈ ਦਾ ਨਿੱਘ, ਗੰਨੇ ਦਾ ਰਸ, ਮੂਲੀਆਂ, ਗਾਜਰਾਂ ਆਦਿ ਖਾਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫੁਟਾਲੇ ਉਠ ਕੇ ਬਾਜ਼ਰੇ ਦੀ ਖਿਚੜੀ, ਸਰੋ 'ਹ ਦਾ ਸਾਗ, ਜਵਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਆਦਿ ਖਾਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਮਾਘੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੜੀ ਪ੍ਰਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇੰਜ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਘ ਮਜਨੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂਆ ਪੂੜੀ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ, ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸੁਣਿ ਸਭਨਾ ਨੇ ਕਰਿ ਦਾਨੁ ਜਨਮ ਕਰਮ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਤੇ ਜਾਇ ਗੁਮਾਨ ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਾ ਮੋਹੀਐ ਬਿਨਸੈ ਲੋਭੁ ਸੁਆਨੁ ਸਚੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਦਿਆ ਉਸਤਿਤ ਕਰੇ ਜਹਾਨ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁੰਨ ਜੀਆ ਦਇਆ ਪਰਵਾਨੁ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਵੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ਜਿਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨੁ ਮਾਘਿ ਸੁਚੇ ਸੋ ਕਾਂਢੀਅਹਿ ਜਿਨ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ।

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਵੀ ਗੀਤਾ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਯਾਗ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਕ ਇਥੇ ਪ੍ਰਕਲਪ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਅੱਗਲੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਕ ਜੋ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਰਾਇਨਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਪ੍ਰਮ-ਧਮ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮੰਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਲਾ, ਲੋਹੜੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਤਰੱਕੀ, ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਖਿੜਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਅੰਬਰ ਦੇ ਧਾਗੇ ਵਿਚ ਭਰੋਕੇ ਰੱਖੇ। ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂਆ ਹਮੇਸ਼ਾ-ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦੀ ਰਹੇ

ਲੋਹੜੀ - ਤਿਲੀ ਉਸ ਘਰ ਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਕੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਰ ਕਾਕੇ ਕਾਕੀਆਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਤੁਰ ਗਏ !

ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਚਮਕਦਾਰ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਪੱਖੋਂ/ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਧੁਨ 'ਤੇ ਭੰਗੜਾ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਤਿਲਾਂ ਨੂੰ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਗਜਕ ਗੁੜ- ਮੂੰਗਫਲੀ, ਰਿਊਡੀਆਂ, ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ ਸਾਰੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਰਗ ਵਰਗਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੋਹੜੀ ! ਇੱਕ ਅੱਗ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਾਸਾ, ਉੱਚਾ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਉੱਚੇ ਜਸ਼ਨ - ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ - ਹੁਣ ਰਵਾਇਤੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਪਕਵਾਨ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਹਰ ਤਿਉਹਾਰ ਵਾਂਗ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪਵਿਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸਕਰ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਕੰਨਿਆਂਦਾਨ ਵਜੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਧੀਆਂ ਧਿਆਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੀਤ ਹੈ। ਉਹ ਘਰ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਘਰ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਦਿਲ ਖੋਲ ਕੇ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੰਨਿਆਂ ਦਾਨ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਅਕਬਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬਾਗੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਦਰਿਆ-ਦਿਲੀ ਦੇ ਕਾਇਲ ਸਨ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਤੋਂ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧਰਮ ਦੀ ਧੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਦੁੱਲਾ-ਭੱਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾ ਦਿੱਤੇ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰੀ-ਮੁੰਦਰੀ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਧੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰੀ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਧਾਰ ਲਈ। ਇਸ ਦੀ ਭਿਣਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਪੈ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਦੁੱਲੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, - ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਹਾਕਮ ਤੋਂ

ਡਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਹੀ ਵਿਆਹੁਣ ਆਉਣਗੇ।

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਰਚਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਲੱਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਗਈ। ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਦਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਲ ਜਨਮੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੁੰਦਰ-ਮੁੰਦਰੀ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਗੁੜ-ਸ਼ੱਕਰ ਤੇ ਦਾਣੇ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਦਿੱਤੇ। ਦੁੱਲੇ ਕੋਲ ਕੰਨਿਆ-ਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੱਪ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਡੋਲਾ ਤੁਰ ਗਿਆ ਤੇ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਲੱਪ-ਲੱਪ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਪੈ ਗਿਆ।

ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਅਲੋਪ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਾਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਗਲੀਆਂ ਸੁੰਨੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਬਨੇਰੇ ਤੇ ਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਬੂਤਰ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਤੀਸਰਾਂ ਘਰ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਾਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਗਰਨ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟਰਾਂਟੋ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉ।

ਇਥੇ ਹੀ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਹਸਰਤਾਂ ਨਾਲ ਤੌਰੇ ਬੱਚੇ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਏ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੰਮ ਪੰਦਾ ਨਾ ਮਿਲਨ ਕਾਰਨ ਕਰਜਿਆ ਦਾ ਭਾਰ ਨਾ ਸਹਾਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕੀ ਦੁਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਨਸਿ ?ਆਂ ਨੇ ਖਾਂ ਲਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਟਰੰਪ ਵਰਗਿਆ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਇਲਾਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਪੂਣੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮੁੰਡੇ - ਕੁੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਗੀਤ - ਬੋਲੀਆਂ ਆਮ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:
ਤਿਲੀ ਹਰੀਓ ਭਰੀ- ਤਿਲੀ ਮੋਤੀਆਂ ਜੜੀ
ਤਿਲੀ ਉਸ ਘਰ ਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਕੇ ਦਾ ਵਿਆਹ,
ਕਾਕਾ ਜੰਮਿਆ ਸੀ, ਗੁੜ ਵੰਡਿਆ ਸੀ

ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਰੋੜੀਆਂ ਜੀ ਭਰਾਵਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜੀ।
ਇਹਨਾਂ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਟੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦ ਕੋਈ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਪਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਟੋਲਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਸ਼ਬਦਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ :-
ਡੱਬਾ ਭਰਿਆ ਲੀਰਾਂ ਦਾ, ਆਇਆ ਘਰ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ
ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇੰਨੀ ਠੰਢ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਸਨ:
ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਪਰਨਾਲਾ
ਸਾਨੂੰ ਖੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਪਾਲਾ
ਸਾਡੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾ ਦਿਉ,
ਰੱਤੇ ਚੀਰੇ ਵਾਲੀ, ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ
ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਸਲਾਈਆਂ
ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ
ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਰੋੜ- ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਤੋਰ।

ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਘਰੋਂ ਕਿਸੇ ਵਜਾਹ ਕਰਕੇ ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਸੰਗਾਤ ਘੱਟ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਾਂਹ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਸਤ ਹੋਏ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਇੱਝ ਵੀ ਕਹਿ ਉਠਦੇ ਹਨ:-
ਹੁੱਕਾ ਬਈ ਹੁੱਕਾ, ਇਹ ਘਰ ਭੁੱਖਾ।
ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਉਲਾਮਾਂ ਕਦੇ ਅੱਜ ਤੋਂ 35 ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਗਏ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਖੈਰ ਇਹ ਸੱਭ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਮਸਤੀ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਬਿਖੇਰਨ ਲਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਹੜੀ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਾਢੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਆਦੀ ਪਕਵਾਨ ਚੌਲ, ਗੰਨੇ ਤੋਂ ਗੁੜ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ, ਮੂਲੀ ਅਤੇ ਮੂੰਗਫਲੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲੋਹੜੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਜੋਂ ਬਰਾਬਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਇਹ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਜਸ਼ਨ ਫੁਲਕਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੁਪੱਟੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵੰਤ ਅਤੇ ਰੰਗੀਨ ਫੁਲਕਾਰੀ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੁਲਕਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ/ਸਲਵਾਰਾਂ ਸੂਟ/ਦੁਪੱਟੇ ਜੋ ਫੁਲਕਾਰੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦਿਨ ਪਹਿਨਣ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋਹੜੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਹੈ ਇਹ ਢੋਲ ਅਤੇ ਸੀਟੀਆਂ ਦੀ ਤਾਲ 'ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਗੀਤ - ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਆ- ਦੀ ਧੁਨ 'ਤੇ ਨੱਚਣ, ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਉਰਜਾ ਨਾਲ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਜੈਕਾਰੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੰਨੀਏ।

ਆਉ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋਹੜੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚਮਕਦਾਰ ਬਣਾਈਏ। ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸਰ ਰਹੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅਬਾਦ ਕਰੀਏ।

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖੁਸ਼ ਸੰਪਾਦਕ - ਪਿਤਮਤ ਕੋਰ ਪੀੜ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ (ਹਾਸਰਸ)

ਪਿੰਡ ਫੁੱਲਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਗੱਪ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲਵੇ। ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ, ਬਸ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ 'ਸੱਚਾਈ' ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਸੌਂਹ— ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ। ਜੂਨ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਫੁੱਲਵਾਲਾ ਦੀ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਹਵਾ ਐਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਤੰਦੂਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਹਲੇ ਬੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਖੀਆਂ ਝੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਚਿੱਟਾ ਕੁੜਤਾ-ਪਜਾਮਾ ਲਿਸ਼ਕਾ ਕੇ, ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਖੋਸ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪਸੀਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਤੁਪਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੀਤੇ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਓਏ ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਐਨੀ ਗਰਮੀ 'ਚ ਤੂੰ ਐਂ ਫਿਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਫਰਿਜ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਵੇ'। ਕੀ ਗੱਲ, ਘਰ ਚੱਕੀ ਲਾਈ ਐ ਕਿ ਏਸੀ ਲਵਾ ਲਿਆ?

ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦਿੱਤੀ, ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ, ਏਸੀ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਲਵਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਸਾਡੀ ਮੱਝ 'ਕਾਲੋ' ਪਤਾ ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਨਸਲ ਦੀ ਐ? ਉਹਦਾ ਦਾਦਾ ਅਲਾਸਕਾ ਦੇ ਬਰਫੀਲੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਚੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਜੀਤਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਤਾਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਗੱਲ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਗੱਲ ਨੇ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ, 'ਕੱਲ੍ਹ ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਾ 48 ਡਿਗਰੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ... ਆਪਣੇ ਸਿੰਗਾਂ ਨੂੰ 360 ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਔਗਲ 'ਤੇ ਘੁਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਗ ਐਨੀ ਤੇਜ਼ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਮੱਝ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਰਫ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਮੰਜਾ ਡਾਹ ਲਿਆ ਤੇ ਸੌਂਹ ਰੱਖ ਦੀ, ਮੈਨੂੰ ਰਜਾਈ ਲੈਣੀ ਪੈ ਗਈ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਮਲੀ, ਜੋ ਅੱਧੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬੋਲਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਜੇ ਸਿੰਗ ਘੁੰਮਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੱਝ ਉੱਡ ਕੇ ਕੌਠੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਗਈ? ਉਹ ਤਾਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਬਣ ਗਈ ਹੋਣੀ ਐ।'

ਗੱਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਓਏ ਉਹਨੂੰ ਮੈਂ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਉੱਡ ਕੇ ਸ਼ਿਮਲੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸੁਣੋ! ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਚੋਣ ਲੱਗਿਆ, ਤਾਂ ਬਾਲਟੀ 'ਚ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਧਾਰ ਕੱਢੀ, ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚੋਂ 'ਵਨੀਲਾ ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ' ਦੇ ਸਰੂਪ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮੈਂ ਨਸੀਬੋ ਨੂੰ ਕਿਹਾ—ਭਾਗਵਾਨੇ! ਚੱਮਚ ਲੈ ਕੇ ਆ, ਅੱਜ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੁਲਫੀਆਂ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤਾ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਿਆ, 'ਅੱਛਾ! ਫਿਰ ਤਾਂ ਚਾਹ ਵੀ ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ ਦੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਵੋਗੇ? ਗੱਲ ਨੇ ਮੋਢਾ ਮਾਰਿਆ, 'ਚਾਹ ਕਾਹਦੀ ਓਏ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹ 'ਧਾਰ' ਸਿੱਧੀ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪੁਆ ਲਈ। ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਜੀਤ ਜੰਮ ਗਈ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਚੁੱਪ ਬੈਠਾ, ਉੱਡ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਜਬਾੜਾ ਖੁੱਲਿਆ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਗੱਲ ਗੱਪ ਮਾਰਦਾ, ਪਰ ਭਰਾਵੇ, ਜੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਆ ਕੇ ਸਾਡੀ ਮੱਝ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਾਈਲ ਚਾਰਜ ਕਰ ਲਿਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਬਿਜਲੀ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਐ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਸ਼ਾਹੀ ਸੱਚ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉੱਠੀ। ਜੀਤੇ ਨੇ ਸਿਰ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਬਟਨ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਚਲੋ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ... ਕਾਲੇ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨੀ ਐ, ਤੇਲ ਦੇਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਇਹ ਮੱਝ ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਮੱਝ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਇੱਕ ਐਸੀ ਲੱਤ ਮਾਰੀ ਕਿ ਗੱਲ ਦੀ 'ਏਸੀ' ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ—ਡਾਲਰ, ਗੋਰੇ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ। ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਹਉਕਾ ਭਰਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਓਏ ਵੀਜ਼ਾ ਤਾਂ ਉਹ ਲਵਾਉਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਾਡੀ ਨਸੀਬੋ (ਗੱਲ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ) ਦਾ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਸਿੱਧਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਸੀਬੋ ਦੀ ਮਾਸੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਜੇਠ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਖਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਨਸੀਬੋ ਭਾਬੀ ਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਨਹੀਂ ਟੱਪੀ, ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ?'

ਗੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਸ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਸਵਾਰੀ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਜੀਤਿਆ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਦੱਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੇ ਨਸੀਬੋ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤੇ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਨਸੀਬੋ ਦੇ ਨੌਕੀਆ ਵਾਲੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ—ਨੰਬਰ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਪਲੱਸ-ਪਲੱਸ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ—'ਹੈਲੋ ਗੱਲ ਬਾਈ, ਹਾਓ ਆਰ ਯੂ?' ਮੈਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੀ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਬਾਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ?'

ਗੱਲ ਨੇ ਘੂਰੀ ਵੱਟੀ, 'ਓਏ ਉਹਨੇ ਗੁਗਲ ਟ ਡਾਟਾਕਮ ਲਾਇਆ ਹੋਣਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ—'ਬਾਈ, ਸੁਣਿਆ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਝ ਕਾਲੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੁਲਫੀਆਂ ਕੱਢਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜ ਦਿਓ'। ਹੁਣ ਭਰਾਵੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਸੀਬੋ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ, ਉਹਨੇ ਫਟਾਫਟ ਦੋ ਡੱਬੇ ਕੁਲਫੀਆਂ ਦੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ ਆਉਣਾ ਸੀ ਤੇ ਕੁਲਫੀਆਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਫਿਰ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕੋਈ ਕਬੂਤਰ ਭੇਜਿਆ? ਗੱਲ ਬੋਲਿਆ, 'ਕਬੂਤਰ ਕੀ ਕਰੂ ਓਏ! ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ 1980 ਮਾਡਲ ਵਾਲਾ 'ਹੀਰੋ' ਸਾਈਕਲ ਕੱਢਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਤੇਲ-ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਹੈਂਡਲਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਛਾਬੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਨਸੀਬੋ ਨੂੰ ਕਿਹਾ—'ਪਿੱਛੇ ਫੜ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾ' ਮੈਂ ਪੈਡਲਾਂ 'ਤੇ ਐਨੀ ਤੇਜ਼ ਲੱਤ ਮਾਰੀ ਕਿ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਚੋਨ 'ਚੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਸਾਈਕਲ 120 ਦੀ ਸਪੀਡ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਮੈਂ ਹੈਂਡਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਸਿੱਧਾ ਬਦਲਾਂ 'ਚ ਵੜ ਗਿਆ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਸ਼ਾਹੀ ਸੱਚ 'ਚ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਨੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, 'ਰਾਹ 'ਚ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਮਿਲਿਆ। ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਖਿੜਕੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ—'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਕਿੱਥੇ ਚੱਲੇ ਹੋ ਐਨੀ ਤੇਜ਼?' ਮੈਂ ਕਿਹਾ—'ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾ ਓਏ, ਅਮਰੀਕਾ ਕੁਲਫੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀਆਂ ਨੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਡੀਕਦਾ ਹੋਣਾ। ਮੈਂ ਸਾਈਕਲ ਐਂ ਭਜਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਹੋਵੇ। ਸਮੁੰਦਰ ਉੱਤੇ ਲੰਘਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵ ਹੋਲ ਮੱਛੀ ਨੂੰ 'ਹੈਲੋ' ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਚਿੱਠ ਫੜ ਲਿਆ, 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਫਿਰ? ਗੱਲ ਨੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, 'ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ 'ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ' ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ—'ਓਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਡਾ ਫੁੱਲਵਾਲਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਜੀਤਾ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ।' ਉਹਨੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਪ ਦਿੱਤਾ ਸਾਈਕਲ 'ਚ ਹਵਾ ਭਰਨ ਲਈ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਨਸੀਬੋ ਨੇ ਸੁਈਆਂ (ਧਾਗਾ) ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੋਇਆ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਅਜੇ ਗੱਲ ਦੀ ਗੱਪ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪਿੱਛੋਂ ਨਸੀਬੋ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨੇ ਉੱਚੀ ਦੇਣੀ ਕਿਹਾ, 'ਵੇ ਗੱਲ ਸਿਆਂ! ਤੇਰਾ ਉਹ 'ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਈਕਲ' ਪੰਚਰ ਹੋਇਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਅਸਮਾਨੀ ਗੋਲੇ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਚੱਲ ਘਰ ਨੂੰ, ਚਾਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ! ਗੱਲ ਨੇ ਜੀਤੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਅੱਖ ਮਾਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਦੇਖਿਆ ਜੀਤਿਆ? ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਐ, ਰੋਅਬ ਤਾਂ ਹੋਊਗਾ ਹੀ। ਚਾਹ ਵੀ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਟਾਈਲ 'ਚ ਪੀਣੀ ਪੈਣੀ ਐ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਆਓ ਹੁਣ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਉਸ 'ਭਾਵੁਕ' ਗੱਪ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਤੇ ਜੀਤਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਗਏ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ 'ਬਿੱਲੂ ਹਲਵਾਈ' ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੁਕਾਨ ਆਈ। ਕੜਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗਰਮ-ਗਰਮ, ਲਾਲ-ਸੁਰਖ ਸਮੋਸੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਪੂਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੀਤਾ ਬੋਲਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਭੁੱਖ ਬੜੀ ਲੱਗੀ ਐ, ਚੱਲ ਅੱਜ ਸਮੋਸੇ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ।'

ਗੱਲ ਨੇ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਨੋਟ ਕੱਢਿਆ (ਜੋ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਮਰੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਤੇ ਬੜੀ ਟੌਹਰ ਨਾਲ ਹਲਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਓਏ ਬਿੱਲੂ ਰਾਮ! ਦੋ ਸਮੋਸੇ ਲਾ ਦੇ, ਪਰ ਦੇਖੀਂ... ਆਲੂ ਜ਼ਰਾ ਸਿਆਣੇ ਪਾਈਂ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਬਿੱਲੂ ਹਲਵਾਈ ਹੱਸ ਪਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਆਲੂ ਸਿਆਣੇ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ?'

ਗੱਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਮੋਸਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਅਜੇ ਦੋ ਹੀ ਬੁਰਕੀਆਂ ਲਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਗੱਲ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਵਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਜੀਤਾ ਘਬਰਾ ਗਿਆ, 'ਕੀ ਹੋਇਆ ਗੱਲ ਸਿਆਂ? ਕੀ ਮਿਰਚ ਲੱਗ ਗਈ ਜਾਂ ਜੀਤ ਮੱਚ ਗਈ? ਗੱਲ ਨੇ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਹਉਕਾ ਭਰਿਆ, ਨੱਕ ਪੂਝਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ, ਮਿਰਚ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ... ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਮੋਸਾ ਤੋੜ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਬੁਰਕੀ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾਈ, ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਆਲੂ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਹਨੇ ਬੜੀ ਮਾਸੂਮ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ—'ਗੱਲ ਬਾਈ, ਪਛਾਣ ਲਿਆ? ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਖੇਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੋਨੇ ਵਾਲੀ ਵੱਟ 'ਤੇ ਉੱਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਗੋਡੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਸੀ।' ਜੀਤਿਆ, ਮੈਂ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਾਲੇ ਹੋਏ ਆਲੂ ਨੂੰ ਖਾ ਗਿਆ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਕੜਕੀ ਰੋਕ ਲਈ ਤੇ ਜੀਤਾ ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਜੀਤਾ ਬੋਲਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਆਲੂ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ? ਉਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ? ਗੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ, ਇਹ ਸਭ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਐ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਰੋਡੀਓ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ? ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ 'ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ' ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੀਆਂ ਮੁਲੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਨਿਉਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਨੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕ ਗਾਜ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ—'ਬਾਈ, ਅੱਜ ਮੌਸਮ ਸਾਫ ਐ, ਪਾਣੀ ਨਾ ਲਾਈ।' ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਬਿੱਲੂ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਅੱਛਾ ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਜੇ ਆਲੂ ਐਨੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ, ਤਾਂ ਚਟਨੀ ਵਾਲੇ ਪੁਦੀਨੇ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ? ਗੱਲ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਪੁਦੀਨਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖਰੂਵੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ—'ਬਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ 'ਚ ਬਹੁਤ ਕੁੱਟਿਆ ਐ, ਮੇਰਾ ਬਦਲਾ ਲਈ।' ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ—'ਓਏ ਪੁਦੀਨਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਐ, ਇੱਥੇ ਐਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ।' ਫਿਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ' ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਸਿਰ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਹਲਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਬਿੱਲੂ ਸਿਆਂ, ਇਹਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੋਸਾ ਹੋਰ ਦੇ ਦੇ, ਕਿਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਆਲੂ ਦੇ ਅਫਸੋਸ 'ਚ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਗੱਲ ਨੇ ਦੁਜਾ ਸਮੋਸਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਨਹੀਂ ਜੀਤਿਆ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਖਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਆਲੂ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਦੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਹੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ (ਛਿੱਡ ਰਾਹੀਂ)। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਗਾਹਕ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਗੱਲ ਨੇ ਸਮੋਸਾ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜੀਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਜੀਤਿਆ, ਚੱਲ ਹੁਣ... ਖੇਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਗਣ ਉਡੀਕਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਬੀਬੀਸੀ' ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ ਨੇ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਐਨੀ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਈ ਲੋਕ ਹਲਵਾਈ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ—'ਕਿਉਂ ਬਿੱਲੂ ਬਾਈ! ਕੋਈ 'ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਸਮੋਸਾ' ਬਾਕੀ

ਹੈ? ਆਓ ਹੁਣ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਉਸ 'ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ' ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਤੇ ਨੇ ਗੱਲ ਦੇ ਨਹਿਲੇ 'ਤੇ ਦਹਿਲਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਰੋਅਬ ਐਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 'ਮਨਰੋਜ਼ਕ' ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜੀਤੇ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ, ਤਾਂ ਇਹਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਚੰਦਰਮਾ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਨਸੀਬੋ ਨੇ ਗੋਰੇ ਪੱਥੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਡਾਂਗ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਜੀਤਾ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਤੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਸੁਣ ਕੇ ਤੇਰੀ ਵੀ 'ਸੌਂਹ' ਗੁਆਚ ਜਾਣੀ ਐ। ਗੱਲ ਨੇ ਮੁੱਛ ਨੂੰ ਵੱਟ ਦਿੱਤਾ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ! ਮੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਐ? ਚੱਲ ਸੁਣਾ, ਕੀ ਹੋਇਆ? ਜੀਤੇ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿਹਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਖੇਤਾਂ 'ਚੋਂ ਘਰ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮੱਛਰ ਉੱਡਦਾ ਆਇਆ। ਉਹਦਾ ਕੱਦ ਕਿਸੇ ਤਿੱਤਰ ਜਿੰਨਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ 'ਚੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਖੋਹੀਆਂ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਕਿੱਕ ਮਾਰੀ ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਪੂਰੀ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਸੁੱਣ ਛਾ ਗਈ। ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ! ਮੱਛਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਉ? ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਪੈਡਲਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ? ਜੀਤਾ ਬੋਲਿਆ, 'ਓਹੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਐ! ਉਹ ਮੱਛਰ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਵਹੁਟੀ (ਮੱਛਰਨੀ) ਵੀ ਸੀ। ਮੱਛਰਨੀ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਮੱਛਰ ਨੇ ਕਲੱਚ ਛੱਡਿਆ। ਉਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ 80 ਦੀ ਸਪੀਡ 'ਤੇ ਭਜਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ 'ਇੰਡੀਕੇਟਰ' ਦੇ ਕੇ ਮੁੜਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖਿੰਝ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਜੀਤਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਨਿਰੀ ਗੱਪ ਐ! ਮੱਛਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ। ਜੀਤਾ ਨੇ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਮੈਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮੱਛਰ ਤੇਰੇ ਘਰੋਂ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਤੇਰੀ ਉਸੇ 'ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ' ਮੱਝ ਦੀ ਕੁਲਫੀ ਖਾਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਕੁਲਫੀ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਠੰਢਕ ਸੀ ਕਿ ਮੱਛਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਘੋੜੇ ਵਰਗੀ ਜਾਨ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤੇਰੇ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ' ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਰੇਸਾਂ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਠਾਹ-ਠਾਹ ਕਰਕੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਖੁਰਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਕਿ ਜੀਤੇ ਨੇ ਉਹਦੀ ਹੀ ਮੱਝ ਤੇ ਉਹਦੇ ਹੀ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਜੀਤਾ ਅੱਗੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਉਹ ਮੱਛਰ ਜਦੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਨਸੀਬੋ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ—'ਭਾਬੀ ਜੀ! ਗੱਲ ਬਾਈ ਨੂੰ ਖਿਕ ਦਿਓ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਟੈਂਕੀ ਫੁੱਲ ਰੱਖੋ, ਮੈਂ ਪਹਿਕਨਿਕ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ।' ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਢਿੱਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਅੱਛਾ... ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਕਿ ਰਾਤ ਮੇਰੀ ਟੈਂਕੀ 'ਚੋਂ ਤੇਲ ਕੌਣ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੋਊ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਤੇਰਾ 'ਸਿਆਣਾ' ਮੱਛਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ 'ਚ ਤੇਲ ਦਾ ਕੀ ਦੇਣਾ-ਲੈਣਾ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਗੱਲ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ, ਮੰਨ ਗਿਆ ਨਾ ਫਿਰ? ਗੱਲ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੰਨਣਾ ਕੀ ਐ ਓਏ। ਉਹ ਮੱਛਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮੱਝ ਦਾ 'ਡਰਾਈਵਰ' ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਖੁਦ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਹ ਜੀਤੇ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚੈੱਕ ਕਰਕੇ ਆ, ਉਹਦੇ ਟਾਇਰਾਂ 'ਚ ਹਵਾ ਘੱਟ ਐ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੀ ਟਾਰਚ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਉੱਠਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਦੇਖ ਲਿਆ ਜੀਤਿਆ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਨਸੀਬੋ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਟਾਰਚ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹਨੂੰ ਗਰਮੀ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ... ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਉਣੀ ਐ, ਕਿਤੇ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਨਾ ਸੌ ਜਾਵੇ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੀ ਸੱਚ ਦੇ ਹਾਸੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਜੀਤੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਭਰਾਵੇ, ਗੱਲ ਦੀ ਗੱਪ ਤੇ ਨਸੀਬੋ ਦਾ ਡੰਡਾ... ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰੋਣਕ ਨੇ! ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਜਾਂਦੀ, ਜੀਤਾ ਉੱਚੀ ਦੇਣੀ ਕੂਕਦਾ—'ਓਏ ਗੱਲ ਸਿਆਂ! ਜ਼ਰਾ ਟਾਰਚ ਵਾਲਾ ਬਟਨ ਨੱਪੀ, ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਐ! ਗੱਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ—'ਓਏ ਸੂਰਜ ਅੱਜ ਰੁੱਸ ਕੇ ਨਸੀਬੋ ਦੇ ਪੈਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਕੱਲ੍ਹ ਆਉਂਗਾ... ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ!'

ਜੀਤਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸੱਚ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਦੁਹਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਗੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ 'ਗੱਪ' ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜੀਤੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੌਂਹ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਾਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਦੀ ਮੱਝ ਏਸੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੀਤੇ ਦਾ ਮੱਛਰ ਵੀ ਪਾਇਲਟ ਹੈ!

ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜੀਤੇ ਦੇ 'ਸੁਪਰ-ਮੱਛਰ' ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਦਿਨ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਗੱਲ ਦੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਟਾਰਚ ਫੜ ਕੇ ਬੜੀ ਟੌਹਰ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਜੀਤੇ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ, 'ਕਿਉਂ ਗੱਲ ਸਿਆਂ! ਅਜੇ ਤਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੈ, ਆਹ ਟਾਰਚ ਕੀ ਬੱਦਲਾਂ 'ਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੀ ਐ? ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਰਹੱਸਮਈ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਟਾਰਚ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਓਏ ਜੀਤਿਆ, ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਟਾਰਚ ਨਹੀਂ ਐ। ਇਹਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਮੈਂ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇਰੇ ਮੱਛਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੇਚ ਦੇਣਾ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਪਿੰਡ ਦਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਬੋਲਿਆ, 'ਦੱਸ ਤਾਂ ਸਹੀ ਇਹਦੇ 'ਚ ਕੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਜਿਨ-ਭੂਤ ਫੜ ਲਿਆ? ਗੱਲ ਨੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕੌਠੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੂਰਜ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤੰਗ ਦੀ ਡੋਰ ਉਹਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਉਤਾਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਫਟਾਫਟ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਮਰੋੜ ਕੇ ਇਸ ਟਾਰਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾ ਕੇ ਉੱਤੇ ਢੱਕਣ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਸੂਰਜ ਮੇਰੀ ਜੇਬ 'ਚ ਐ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਜੀਤਾ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੋ ਗਿਆ, 'ਗੱਲ ਸਿਆਂ! ਜੇ ਸੂਰਜ ਟਾਰਚ 'ਚ ਐ, ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਆਹ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਿਹਦੀ ਐ?'

ਗੱਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਘਬਰਾਏ ਕਿਹਾ, 'ਓਏ ਇਹ ਤਾਂ ਉਹਦੀ 'ਫੋਟੋਸਟੇਟ' ਐ, ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲੀ ਸੂਰਜ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹਦਾ ਬਟਨ ਨੱਪਦਾ ਹਾਂ, ਪੂਰੇ ਫੁੱਲਵਾਲਾ 'ਚ ਦੁਪਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਐ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਣਕਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ ਹੀ ਪੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਜੇ ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨਸੀਬੋ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਫੜ ਕੇ ਆ ਗਈ। ਨਸੀਬੋ ਚੀਕੀ, 'ਵੇ ਗੱਲ ਸਿਆਂ! ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਬੈਠਾ ਸੂਰਜ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਐ? ਘਰ ਚੱਲ ਕੇ ਦੇਖ, ਉਹ ਟਾਰਚ ਦੇ ਸੈੱਲ ਲੀਕ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਤੇ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੂਰਜ ਫੜਿਆ ਐ! ਮੱਝ ਭੁੱਖੀ ਮਰ ਰਹੀ ਐ, ਤੂੰ ਉਹਨੂੰ ਪੱਤੇ ਪਾਉਣੇ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਬਦਲਾਂ 'ਚ ਪਤੰਗਾਂ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਐ! ਜੀਤੇ ਨੇ ਮੌਕਾ ਤਾੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਭਾਬੀ ਜੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸੂਰਜ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਐ।'

ਨਸੀਬੋ ਨੇ ਗੱਲ ਵੱਲ ਘੂਰੀ ਵੱਟੀ, 'ਓਏ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪਜਾਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸੂਰਜ ਕੀ ਫੜ੍ਹ! ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਕੌਠੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਲ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਡਿੱਗਦੇ-ਡਿੱਗਦੇ ਬਚਿਆ। ਚੱਲ ਘਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸੂਰਜ ਹੁਣੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ।'

ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੀ ਟਾਰਚ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਉੱਠਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਦੇਖ ਲਿਆ ਜੀਤਿਆ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਨਸੀਬੋ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਟਾਰਚ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹਨੂੰ ਗਰਮੀ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ... ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਉਣੀ ਐ, ਕਿਤੇ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਨਾ ਸੌ ਜਾਵੇ। ਸੌਂਹ ਵੱਡੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ! ਗੱਲ ਸਿੱਖ ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੀ ਸੱਚ ਦੇ ਹਾਸੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਪ

ਉਡੀਕ

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਰੋੜ੍ਹੀ ਆਉਂਦੇ, ਰੰਗ ਗੋਰਾ, ਮੂੰਹ ਤੇ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੇਚਕ ਦੇ ਦਾਗ, ਅੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਹੁਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਸਫੈਦ ਦਾੜੀ, ਸਿਰ ਤੇ ਨੀਲੀ ਪੱਗ ਤੇ ਦੁੱਧ ਧੋਤਾ ਚਿੱਟਾ ਕੁੜਤਾ ਪਜਾਮਾ, ਪੈਰੀਂ ਕਾਲੀ ਬੰਦ ਜੁੱਤੀ (ਜਲਸਾ) ਪਾਈਂ ਮਧਰੇ ਜਿਹੇ ਕੱਦ ਦੇ ਸੱਤਰ-ਪੱਝੱਤਰ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ 'ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ' ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੈਨੂੰ ਹੁਬਹੂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਾਮ ਹੁਣੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦਾ ਦਾਨਪਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਮਹੀਨੇ-ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ... ?... ?... ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਕੀ ਹਾਲ ਏ ?... ?... ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਭ ਠੀਕ ਠਾਕ

ਸਨ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧਰਮ ਦੀ ਧੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੀ ਮੋਹ ਦੀ ਤੰਦ ਹੋਰ ਵੀ ਪੀੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ... ਪਰ ਪੁੱਤਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੇ ਪੁੱਛਦਾ, ਤੇਰੀ ਆਂਟੀ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਕੋਈ ਨਾ ਹੈ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਵਾਲੇ ਬੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਦੇ ਛੱਡਦੇ ਨੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਈ ਅਸੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਛੱਡਣੇ ਆ ਧੀਏ... !- ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੇ ਕਾਫੀ ਤਰਸ ਆਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਦਾਨ ਪਾਤਰ ਵਿੱਚ ਦਸ-ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਪਾਉਣ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ-ਸੌ ਰੁਪਏ ਸਿੱਧੇ ਦੇ ਦੇਣੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਜੀਅ ਵੀ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਰਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਹ ਬਹੁਤ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਉਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਭਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣੀ। ਕਈ ਸਾਲ ਇਝ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਘਰ ਹੀ ਸੀ ਜਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ?... ?... ?... ਪੁੱਤਰ ਨਿਗਾਹ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਦਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਹੈ ਸੀ, ਸਾਈਕਲ ਅੱਗੇ ਡੂੰਘਾ ਟੋਆ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਗ ਖਲੋਤਾ ਸਾਂ, ਪੁੱਤਰ ਡਾਕਟਰ ਆਂਹਦੇ ਨੇ ਚਸ਼ਮਾ ਲੱਗਣਾ ਸੂ, ਤੈਨੂੰ ਤੇ ਪਤਾ ਈ ਆ ਪੁੱਤਰ ਰੋਟੀ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਮਸਾਂ ਹੋਂਦਾ ਏ, ਚਸ਼ਮੇ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਕਿੱਥੋਂ ਲਗਾਵਾਂ... ?... ?... ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੋਲੇ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਪਸੀਜ ਗਿਆ ਬਸ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਥਰੂ ਨਹੀਂ ਆਏ ਪਰ ਦਿਲ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ। ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਹੀ ਆਪਣਾ ਚਸ਼ਮਾ ਬਣਵਾਉਣਾ ਦੇ ਦਿਓ, ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਉਹ ਮੰਗੇਗਾ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਜਾਓ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਣੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਚਸ਼ਮਾ ਲੱਗਿਆ

ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ, ਪੁੱਤਰ, ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੇ, ਬਾਕੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।-
ਹੁਣ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ (ਯਤੀਮਖਾਨੇ) ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਕੂਟਰੀ ਲੈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦਾਨ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਵਗੈਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਉੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੇ ਮਕਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਲਗਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਨੇ ਮਕਾਨ ਵੇਚ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵੰਡਣੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਪੁੱਛੋ ਇੱਕ ਉਹ ਧੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਸੂ ਕਿ ਤੂੰ ਜੀਵਦਾਂ ਵੀ ਏਂ ਕਿ ਮਰ ਗਿਆਂ ਏਂ ਤੇ ਇੱਕ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਧਰਮ ਦੀ ਧੀ... ਮੇਰਾ ਕਿੰਨਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਨੀ ਏਂ। ਪੁੱਤਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੈਨੂੰ ਏਨਾ ਕੁਝ ਦੇਵੇਗਾ ਤੂੰ ਦੇਖੀਂ ਜਾਈਂ... ਤੇਰੇ ਏਹ ਬੁੱਢੜੇ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੋਂ ਅਸੀਸਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨੇ... ?... ?... ਤੈਨੂੰ ਬੜੇ ਰੰਗ ਭਾਗ ਲੱਗਣੇ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਤੂੰ ਦੇਖੀਂ ਜਾਈਂ... ! ਹੋਰ ਸੁਣਾ ਪੁੱਤਰ, ਮੇਰਾ ਦੋਹਰਤਾ ਬਾਹਰ ਕਦੋਂ ਜਾਵੇਗਾ... ਉਹਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਰੇ ਆ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਮੇਰਾ ਦੋਹਰਤਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪੁੱਤਰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਕੁੜਤਾ ਪਜਾਮਾ ਤੇ ਨੀਲੀ ਪੱਗ ਲਵਾਂਗਾ।- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਸੀਸਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ, ਹਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਖਾਸ ਕਰਦੀ ਹੀ ਕੀ ਸੀ ? ਹੁਣ ਹਰ ਫੇਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਦੋਹਰਤੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਛੱਡਣਾ, ਬਾਬਾ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
998 890 1324

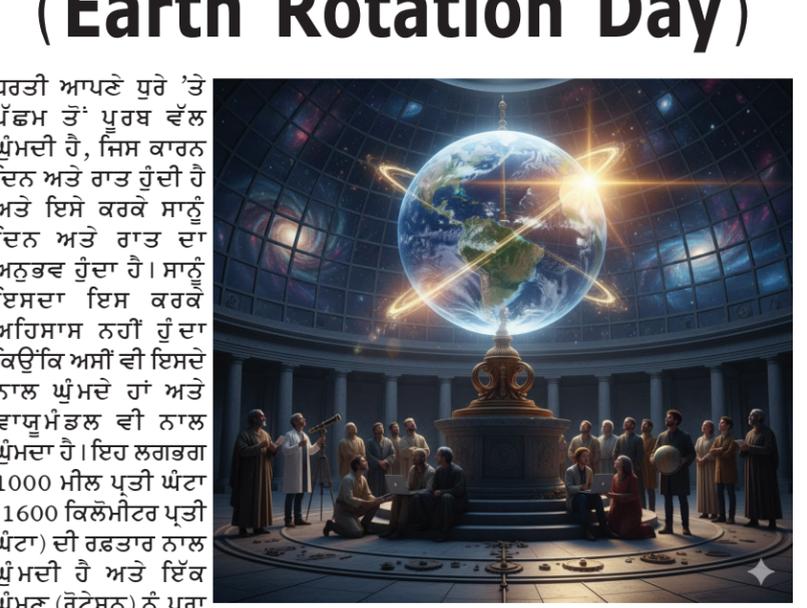
ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਿਆ ਕਰੋ, ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਛੇਤੀ ਕਬੂਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।-
ਪੁੱਤਰ ਮੈਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ ਕਰਨਾਂ ਏਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਰੂਰ ਸੁਣੇਗਾ।- ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਣਾ।
ਫਿਰ ਉਹ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਈ ਮੈਂ ਵਧੀਆ ਕੁੜਤਾ ਪਜਾਮਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿੰਨਾ ਈ ਚਿਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਇਆ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਸਵਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਸ ਵੀ ਦੇ ਕੇ ਗਏ, -ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਦੋਹਰਤੇ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਫਿਰ ਸੂਟ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਫੇਰੀਆਂ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਹਰਤੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਪਰ ? ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ? ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਯਤੀਮਖਾਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਆਈਏ ਤਾਂ ਲਾਰਾ ਲਾ ਛੱਡਦੇ ਜਾਂ ਸੱਚੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, -ਹਾਂ ਚੱਲਾਂਗੇ।- ਮੈਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਦ ਵੀ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੱਪੜੇ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵਾਂ। ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਚਾਹੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆਂ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਮਤੀ ਅਸੀਸਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਬਾਪ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਰੂਪ 8 ਜਨਵਰੀ - ਧਰਤੀ ਘੁੰਮਣ ਦਿਵਸ (Earth Rotation Day)

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ 1971 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖ਼ ਲਾਡ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਪਈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਦੋਸਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਵਾਮੀ ਲੀਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੱਖ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸੋਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਸਰਹੱਦੀ ਮੁੱਦੇ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੜਵਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। 2024 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਇਸ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ ਲਾਡ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਖ਼ ਲਾਡ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਭਾਰਤ-ਸਮਰਥਿਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਈ, ਤਾਂ ਇਸ

ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਹ ਸੋਚ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ 1971 ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਟਿਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਗਏ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ, ਤਿੱਖੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਤਣਾਅ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਸਬੰਧ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌੜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਜੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਭਰੋਸਾ ਮੁੜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਜਿਹੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਮੁੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
ਮੇਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਰੋਡ, ਬਠਿੰਡਾ।

ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ 1000 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ (1600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ) ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੁੰਮਣ (ਰੋਟੇਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 24 ਘੰਟੇ (23 ਘੰਟੇ, 56 ਮਿੰਟ, 04 ਸੈਕਿੰਡ) ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਗਤੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਦਿਨ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ 8 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦਿਵਸ (ਅਰਥ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਡੇ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ 8 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲਿਓਨ ਫੋਕਾਲਟ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1851 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਲਿਓਨ ਫੋਕਾਲਟ ਨੇ 1851 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਕਿ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 470 ਈਸਾ ਪੂਰਵ, ਕੁਝ ਯੂਨਾਨੀ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂਨਾਨੀ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਜਨਵਰੀ 1851 ਨੂੰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲਿਓਨ ਫੋਕਾਲਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਪੈਂਡੂਲਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੋਏ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਿਓਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪੈਂਡੂਲਮ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਸੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਿਓਨ ਦੇ ਪੈਂਡੂਲਮ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪੈਰਿਸ ਆਬਜ਼ਰਵੇਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੂਨਾਨ (ਗ੍ਰੀਸ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀਡਿਆ
bardwal.gobinder@gmail.com

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

SUNRISE
TOURS AND TRAVEL

Japan & South Korea

Historical Landmarks & Cultural Heritage

15 Days & 14 Night Premium vacation

516-690-1257
516-988-7593

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਰੂਪੀ ਗਿਰਝਾਂ

ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੀ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਐਨੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਅਜੇ ਵੀ ਖਾਦਾਂ, ਤੇਲ, ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਸਮੇਂ ਫਾਇਦਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੂਰਿਸਟ ਸਥਾਨ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ 26 ਮਾਸੂਮ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਕਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਮਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਫਰੀ ਲੰਗਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਬੇਜ਼ਮੀਰੇ ਤੇ ਪੱਖਰ ਦਿਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਫ਼ਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੌਮੀ ਆਫ਼ਤ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੇ ਵਿਖਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਡਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੋਈ ਲੈਂਡਸਲਾਈਡ ਕਾਰਨ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਰੇ ਹੋਏ ਸੈਲਾਨੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦਸ ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ। ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਟਰੈਫਿਕ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ, ਕੋਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ 5000 ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਟਿਕਟ 50000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵੇਚੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਟ ਮਾਰੀ ਪਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪਿਆ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਕਹਿਰ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਲਾਲਚੀ ਲੋਕ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਜਰੂਰੀ

ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਰੈਮੀਡੀਸੀਵੀਅਰ ਦਵਾਈ ਦੀ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਫਰੀ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅੱਠ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਸਿਲੰਡਰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ ਰੈਮੀਡੀਸੀਵੀਅਰ ਦਾ ਟੀਕਾ ਪੈਂਤੀ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਵੇਚਣ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟੀਆ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ ਪਏ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਖਾਤਰ ਵਾਰਸ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਪਰ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਨਸਾਨੀ

ਜਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫਾ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।

ਨਿਯੁਕਤਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. (ਰਿਟਾ)
ਪੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. - ਬਿਹਾਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਚੱਲ

ਰਹੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਰੱਜ ਕੇ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਖੂਨ ਨਿਚੋੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਦੁਗਣਾ ਤਿਗਣਾ ਕਿਰਾਇਆ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਰਗਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨੂਸ ਕੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 2010 ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਥੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਵਿਖਾਈ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿੰਗਡਿਸ਼ਰ ਅਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦਾ ਰੇਟ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਐਨੀ ਕਮੀਨਗੀ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਿੰਗਡਿਸ਼ਰ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਟਾਟਾ ਨੂੰ

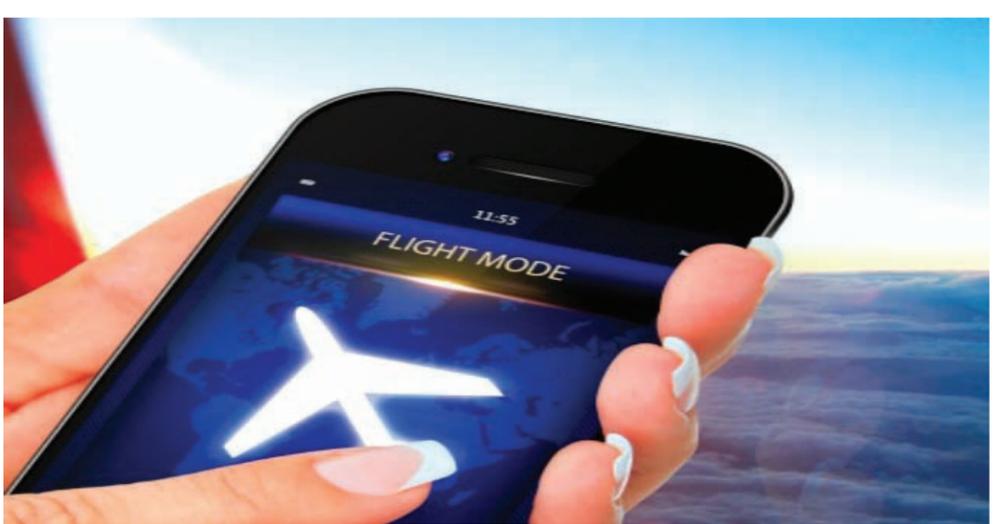
ਵਿਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 1988 ਅਤੇ 1993 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਸਨ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਮ ?ਹਾਂਪੋਰਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਖੰਡ ਪੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਰੂਰੀ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਰੇਟ ਕਈ ਗੁਣਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

1993 ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜਿਲੇ ?ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਗਰ ਨਦੀ ਨੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਚ.ਉ. ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮਦਦ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਰੇਟ ਦੂਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਤਰਪਾਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਜਮ ?ਹਾਂਪੋਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਇਨਸਾਨੀ ਗਿਰਝ ?ਹਾਂ (ਹਿਊਮਨ ਵਲਚਰ) ਮੱਧ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਇਜਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗਿਰੇਹ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਮੱਧ ਕਾਲ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਤੀ ਦਾ ਕਾਲ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲਗਾਤਾਰ ਯੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਸਾਨੀ ਗਿਰਝ ?ਹਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਮਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਲੂਈ ਚੌਥਵੇਂ (ਸ਼ਾਸ਼ਨ 1643 ਤੋਂ 1715 ਈਸਵੀ) ਸਮੇਂ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਐਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਿਰਝ ?ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਲੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਧੁਨਿਕ ਗਿਰਝ ?ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਿੰਨੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਪੋਰਟੇਬਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਕਰ ਕੇ ਫਲਾਈਟ ਮੋਡ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰ ਲਵੋ।' ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਫਲਾਈਟ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਬੰਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿਗਨਲ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਉਪਕਰਣਾਂ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਟ੍ਰਾਈ) ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਅਸੀਂ ਮੋਬਾਇਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?' ਨਵੰਬਰ 2009 'ਚ ਏਅਰ ਫਰਾਂਸ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2013 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਘੱਟ ਹੀ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ

ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਦਮ ਕਿਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਦਿੱਕਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ? ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਇਲਟ ਅਤੇ 'ਕਾਕਪਿਟ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਸਮਿਥ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਹਾਜ਼ ਹਾਈਟੈੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਅਤੇ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਵਰਗੀਆਂ ਆਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅੜਿੱਕੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਜੇਟ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਲੈਪਟਾਪ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਕਮੀ ਆਉਣ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਵਾਲੇ ਗੋਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਦੋ ਗੰਭੀਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦਾ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਕ੍ਰਾਸਏਅਰ ਪਲੇਨ ਕੈਸ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਆਟੋਪਾਇਲਟ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 2003 ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚਰਚ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਘਾਤਕ ਪਲੇਨ ਕੈਸ਼

ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਹਾਦਸੇ ਨਾਲੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਭਲੀ' ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਯਾਤਰੀ ਹੌਡਫੋਨ ਲਗਾ ਕੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੋਂ ਗੀਤ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਗੋਮ ਖੇਡਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਪਰ 200 ਤੋਂ 300 ਯਾਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲੰਮੀਆਂ-ਲੰਮੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਲੰਮੀ ਉਡਾਣ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੌਂ ਸਕਣਗੇ, ਨਾ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਣਗੇ

ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸਾਡੀਆਂ ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨਜ਼ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਸੈਲਫੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰੇਲ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਲੋਕ ਫੋਨ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਣ।

ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧੜਾ

ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗਮ : ਲੰਡਨ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਅੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਲੰਦਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ , ਸਾਫ਼ - ਸੁਥਰਾ , ਸੁਸੱਜਿਤ , ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਫ਼ਿਤਰਤ , ਹਵਾ , ਜਿਉਣ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੇ ਸੋਖ - ਅਦਾ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਦੇਸ਼ਾਂ , ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ , ਖੇਤਰਾਂ , ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ , ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ , ਹਿੰਦੀ , ਉਰਦੂ ਤੇ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਸੌ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ - ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ - ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ @ਤੇ ਕੂੜੇਦਾਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸੇ ਇਸ ਅਤਿ ਖੂਬਸੂਰਤ , ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਤੇ ਅਮੀਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ , ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ , ਖਿੱਤਿਆਂ , ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸਾਈ ਧਰਮ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਰਮ ਹੈ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ / ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਆਮ ਹੀ ਘੁੰਮਦੇ - ਫਿਰਦੇ ਨਜ਼ਰੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨਿਆਂ , ਘੁੱਕੜ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ , ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ , ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ , ਵਪਾਰੀਆਂ , ਫ਼ਿਲਮੀ - ਹਸਤੀਆਂ , ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ , ਭਾਵ ਕਿ ਹਰ ਉਮਰ - ਵਰਗ , ਕਿਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਕਦੇ ਸੌਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦਾ। ਦਿਨ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਰਾਤ ਹੋਵੇ , ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ , ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਹੈਰਤਅੰਗੇਜ਼ ਨਜ਼ਾਰੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਤਰ - ਮੁਗਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗੈਰ , ਬੇਗਾਨੇ ਜਾਂ ਪਰਾਏ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਫਲੈਸ਼ ਇੱਥੇ ਚਲਦੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ , ਰਸਾਲਿਆਂ , ਫ਼ਿਲਮਾਂ , ਪੋਸਟਰਾਂ , ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨਾਂ ਆਦਿ @ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਦਾ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬ੍ਰਿਜ ਥੋਮਸ ਨਦੀ @ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜਹਾਜ਼ ਇਸ ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਨੂੰ 1894 ਇਸਵੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਵਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਵਗਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੈਲਾਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਇੱਥੇ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੋਫੀ ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ , ਰਸਾਲੇ , ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ , ਨਾਟਕਾਂ , ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਇੱਥੇ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਡੇ - ਲੰਦਨ - ਆਈ ਡੇ ਬੁਲਾ ਸਥਿਤ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਲਗਪਗ 443 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੁਲੇ ਦੇ 32 ਕੈਬਿਨ ਹਨ ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੈਬਿਨ ਵਿਚ 25 ਲੋਕ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੰਦਨ - ਆਈ ਬੁਲੇ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਗਤੀ ਬਹੁਤ ਧੀਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਉਮਰ - ਵਰਗ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਨੰਦਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕੇ। ਇਸ ਬੁਲੇ @ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲਗਪਗ 40 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ - ਦੂਰ ਤਕ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ , ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ , ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਤੇ ਸਿਨੇਮੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਾਓ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਨੇਮਾਘਰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਦੀਵਾਨੇ ਹਨ। ਜੈਜ , ਪੌਪ , ਰੌਕ ਆਦਿ ਸੰਗੀਤ ਇੱਥੇ ਚੱਲਦਾ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮਾਣਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ ਹਨ , ਜਿਵੇਂ : ਟਾਵਰ ਬ੍ਰਿਜ , ਲੰਦਨ ਬ੍ਰਿਜ , ਚਿਡ ਠੀਆਘਰ , ਮੈਡਮ ਤੁਸਾਦਜ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ , ਸਰਕਸ , ਨੈਸ਼ਨਲ ਗੈਲਰੀ , ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ , ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਟਰੀਟ , ਬਿੰਗਬੈਨ ਕਲਾਕ ਟਾਵਰ , ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੁਕੇਅਰ , ਬਿਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ (ਰਾਣੀ ਦਾ ਮਹਿਲ) , ਸੇਂਟ ਮਾਰਗ੍ਰੇਟ ਚਰਚ , ਗਾਈਡ ਪਾਰਕ , ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ , ਫੈਸ਼ਨਬਲ ਸਟਰੀਟ , ਐਕਸਫੋਰਡ ਸਟਰੀਟ , ਐਲਬਰਟ ਮਿਊ , ਗੀਜ਼ੈਟਸ ਪਾਰਕ , ਮੈਨੂਮੈਂਟ ਸਿਟੀ ਹਾਲ , ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ , ਨੈਚਰਲ ਹਿਸਟਰੀ ਮਿਊ , ਲੰਡਨ ਭੂਮੀਗਤ ਰੇਲਵੇ , ਕੋਲਿੰਗਟਨ ਪੈਲੇਸ , ਲੰਡਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ , ਬਿੰਡਸਰ ਪੈਲੇਸ

ਲੇਖਕ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
9478561356

ਆਦਿ। ਬਿਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਥਲ ਹੈ। ਇਹ 1703 ਇਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ 775 ਕਮਰੇ , 78 ਬਾਥਰੂਮ ਅਤੇ 92 ਦਫਤਰ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ 10 ਡਾਊਨਿੰਗ ਸਟਰੀਟ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਘੁੰਮਣ - ਫਿਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਥੋਮਸ ਨਦੀ ਵਿਖੇ ਕਰੂਜ਼ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਲੁਡ ਵੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ - ਫਿਰਨ ਲਈ ਸਾਇਕਲਾਂ ਕਿਰਾਏ @ਤੇ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਚੀਆਂ - ਲੰਮੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ , ਅੱਛੀ - ਖਾਸੀ ਭੀੜ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਆਉਣ - ਜਾਣ ਲਈ , ਘੁੰਮਣ - ਫਿਰਨ ਲਈ , ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਲਈ , ਭਾਵ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਮਨਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਖਰਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਮ ਹੀ ਖ਼ਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਲਗਪਗ ਪੰਜਾਹ - ਸੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ @ਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੇਲੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੰਦਨ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਲੰਡਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਟੈਵਲ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਖ਼ਰੀਦ ਲੈਣਾ / ਬਣਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਖੂਬਹਾਲੀ ਆਮ ਹੀ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਮੀਰ , ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਦੇ ਸੰਗਮ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ , ਜਿਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ

ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਤੂਤੀ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਿਪਦਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਮਹਾਨਤਾ ਸਮਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ : ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੈਡਮ ਤੁਸਾਦਜ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਮੋਮ ਦੇ ਬੁੱਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ , ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਮੈਟਰੋ , ਹੋਪ ਆੱਨ - ਹੋਪ ਆੱਫ ਬੱਸਾਂ , ਡਬਲ ਡੈਕਰ ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਬਲੈਕ ਕੈਬ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਹਾਨਤਮ ਨਗਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ , ਰੁਤਬਾ ਤੇ ਗੌਰਵ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਰਾਤ ਦੇ ਦਸ ਵਜੇ ਤੱਕ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ ! ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁਝ ਕੁ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਪਰ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਨਹੀਂ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਨ ਪਾਊਂਡ / ਪੌਂਡ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸੈਲਾਨੀ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਲੁਡ ਵੀ ਉਠਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਦਾ ਮੌਸਮ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਠੰਢਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ @ਤੇ ਵਰਖਾ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਈ - ਰਿਕਸ਼ਾ ਇੱਥੇ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੋਨੇ , ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖਰਚਣ ਲਈ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ਅਰਥਪਤੀ ਲੋਕ ਇਸ ਧਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਡੈਵੀਨੈਸ - ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਹਿਲੀ ਭੂਮੀਗਤ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 1863 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬੱਚਿਓ ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1985 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਖੇ ਭੂਮੀਗਤ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੰਦਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ @ਤੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਰਾਂ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਐਡ / ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਗਪਗ ਛੇ ਕਰੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਚਾਹ ਪੀਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਪੁਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਲੇਖਕਾਂ , ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ , ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ , ਰਸਾਲਿਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਡਿ ਐਕਸਫੋਰਡ ਗਜ਼ਟ 1665 ਇਸਵੀ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸੀ। ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਅੱਜ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ , ਫੈਸ਼ਨ , ਖੋਜ , ਯਾਤਰਾ , ਯਾਤਰਾ ਸਥਲ , ਮੀਡੀਆ , ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ , ਕਾਮਰਸ , ਮਨੋਰੰਜਨ , ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਰਵਿਸ , ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ , ਗੈਲਰੀਆਂ , ਖੇਡ ਸਮਾਗਮਾਂ , ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ , ਸੁਚੱਜਤਾ , ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ , ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ , ਤਕਨੀਕ , ਉਸਾਰੂ ਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢਾਂਚੇ , ਇਤਿਹਾਸਿਕਤਾ , ਵਪਾਰਿਕਤਾ , ਉਪਕ੍ਰਮਾਂ , ਅਪਣੱਤ , ਤਰੱਕੀ , ਖੂਬਹਾਲੀ ਤੇ ਮਨਮੋਹਕਤਾ ਲਈ ਹਰ ਬੱਚੇ , ਬਜ਼ੁਰਗ , ਨੌਜਵਾਨ , ਇਸਤਰੀ , ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੰਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਮਹਕੇਂ ਹਰ ਨਵਭੋਰ ਪਰ, ਸੁੰਦਰ-ਸੁਰਭਿਤ ਫੂਲ

ਬਨੇ ਵਿਜੇਤਾ ਵਹ ਸਦਾ, ਏਸਾ ਮੁੜੇ ਯਕੀਨ।
ਆਂਖੋਂ ਮੇਂ ਆਕਾਸ਼ ਹੋ, ਪਾੱਵੋਂ ਤਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ॥
ਤੂ ਭੀ ਪਾਏਗਾ ਕਭੀ, ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸੌਗਾਤ।
ਧੁਨ ਅਪਨੀ ਮਤ ਛੋਡਨਾ, ਸੁਖਰੋਂਗੇ ਹਾਲਾਤ ॥
ਕੀਤੇ ਕਲ ਕੋ ਭੂਲਕਰ, ਚੁਨ ਡਲੋਂ ਸਬ ਸ਼ੂਲ।
ਮਹਕੇਂ ਹਰ ਨਵਭੋਰ ਪਰ, ਸੁੰਦਰ-ਸੁਰਭਿਤ ਫੂਲ ॥
ਤੂਫਾਨੋਂ ਸੇ ਮਤ ਡਰੋ, ਕਰ ਲੋ ਪੈਨੀ ਧਾਰ।
ਨਾਕਿਕ ਬੈਠੇ ਘਾਟ ਪਰ, ਕਬ ਡਰੋਂ ਹੈਂ ਪਾਰ ॥
ਛਾਲੇ ਪਾੱਵੋਂ ਮੇਂ ਪਏ, ਮਾਨ ਨ ਲੇਨਾ ਹਾਰ।
ਕਾੱਟੋਂ ਮੇਂ ਹੀ ਹੈ ਛੁਪਾ, ਫੂਲੋਂ ਕਾ ਉਪਹਾਰ ॥
ਭੱਕਰ ਸਭੀ ਜੋ ਭੂਲਕਰ, ਲੇ ਤਾਕੁਤ ਪਹਚਾਨ।
ਪਾਰ ਕਰੇ ਮਝਧਾਰ ਵੋ, ਸਪਨੋਂ ਕਾ ਜਲਯਾਨ ॥
ਤਰਕਸ਼ ਮੇਂ ਹੋ ਹੌਸਲਾ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੇ ਹੋਂ ਠੀਰ।
ਸਾਥ ਜੁੜੀ ਉਮੀਦ ਹੋ, ਦੇ ਪਰਵੰਤ ਕੋ ਚੀਰ ॥
ਨਏ ਦੌਰ ਮੇਂ ਹਮ ਕਰੋਂ, ਫਿਰ ਸੇ ਨਯਾ ਪ੍ਰਯਾਸ।
ਸ਼ਬਦ ਕੁਲਮ ਸੇ ਜੋ ਲਿਖੋਂ, ਬਨ ਜਾਏ ਇਤਿਹਾਸ ॥
ਆਸਮਾਨ ਕੋ ਚੀਰਕਰ, ਖਰਤੇ ਵਹੀ ਉਡਾਨ।
ਜਵਾਂ ਹੌਸਲੋਂ ਮੇਂ ਸਦਾ, ਹੋਤੀ ਜਿਨਕੇ ਜਾਨ ॥
ਉਠੋ ਚਲੋ, ਆਗੇ ਕਢੋ, ਭੂਲੋ ਦੁ:ਖ ਕੀ ਬਾਤ।
ਆਸ਼ਾਓਂ ਕੇ ਰੰਗ ਸੇ, ਖਰ ਲੋ ਫਿਰ ਜੜਕਾਤ ॥
ਛੋੜੋ ਰਾਹ ਪਹਾੜ ਭੀ, ਨਦਿਯੋਂ ਮੋੜੋਂ ਧਾਰ।
ਛੂ ਲੇਤੀ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ, ਮਨ ਸੇ ਤਠੀ ਠੁੱਕਾਰ ॥
ਹੌਸਕਰ ਸਹਤੇ ਜੋ ਸਦਾ, ਹਰ ਮੌਸਮ ਕੀ ਮਾਰ।
ਉਏ ਵਹੀ ਆਕਾਸ਼ ਮੇਂ, ਅਪਨੇ ਪੰਥ ਪਸਾਰ ॥
ਹੌਸਕਰ ਸਾਥੀ ਗਾਏ, ਜੀਵਨ ਕਾ ਯੇ ਗੀਤ।
ਦੁ:ਖ ਸਰਾਸਮ-ਸਾ ਜਬ ਲਗੇ, ਮਾਨੋ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ॥
ਸੁਖ-ਦੁ:ਖ ਜੀਵਨ ਕੀ ਰਹੀ, ਕਹੂ ਪੁਰਾਨੀ ਰੀਤ।
ਜੀ ਲੋ, ਜੀ ਖਰ ਜੜਿਗੀ, ਹਰ ਮਿਲੇ ਯਾ ਜੀਤ ॥
ਖੁਦ ਸੇ ਹੀ ਕੋਈ ਯਹਾੱ, ਬਨਤਾ ਨਹੀਂ ਕਬੀਰ।
ਸਹਨੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈਂ ਤਸੇ, ਜਾਨੇ ਕਿਤਨੀ ਪੀਰ ॥
— ਡਾ. ਸਤਯਵਾਨ ਸੌਰਭ

ਆਸ਼ਾ ਹੈ ਨਵ ਸਾਲ ਕੀ, ਸੁਖਦ ਬਨੇ ਪਹਚਾਨ ॥

ਖਿਲੀ-ਖਿਲੀ ਹੋ ਜੜਿਗੀ, ਮਹਕ ਤੋਂ ਅਰਸਾਨ।
ਆਸ਼ਾ ਹੈ ਨਵ ਸਾਲ ਕੀ, ਸੁਖਦ ਬਨੇ ਪਹਚਾਨ ॥
ਦਰਦ-ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਹੋ, ਵਿਪਦਾਏਂ ਹੋਂ ਦੂਰ।
ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਹੋ ਕਹੀਂ, ਰੋਨੇ ਕੋ ਮਜ਼ਬੂਰ ॥
ਛੇੜ ਰਹੀ ਹੈ ਪ੍ਯਾਰ ਕੀ, ਮੀਠੀ-ਮੀਠੀ ਤਾਨ।
ਨਏ ਸਾਲ ਕੇ ਪੰਥ ਪਰ, ਖੁਸ਼ਕੂ ਖਰੀ ਉਡਾਨ ॥
ਕੀਤ ਗਯਾ ਯਹ ਸਾਲ ਤੋ, ਡੇਕਰ ਸੁਖ-ਦੁ:ਖ ਮੀਤ।
ਕਯਾ ਪਤਾ? ਕਯਾ ਹੈ ਕੁਨਾ? ਨਏ ਖੋਰ ਨੇ ਗੀਤ ॥
ਮਾਫ਼ ਕਰੇ ਸਬ ਗਲਤਿਯੋਂ, ਹੋਕਰ ਮਨ ਕੇ ਮੀਤ।
ਮਿਟੇ ਸਭੀ ਕੀ ਕੇਦਨਾ, ਜੁੜੇ ਪ੍ਯਾਰ ਕੀ ਰੀਤ ॥
ਜੋ ਖੋਯਾ ਵਹ ਸੋਚਕਰ, ਹੋਨਾ ਨਹੀਂ ਉਦਾਸ।
ਜਬ ਤਕ ਸਾਂਸੋਂ ਹੈਂ ਮਿਲੀਂ, ਰਖ ਖੁਸ਼ਿਯੋਂ ਕੀ ਆਸ ॥
ਪਿੰਜੜੇ ਕੇ ਪੰਛੀ ਤੁਏਂ, ਕਰਤੇ ਹਮ ਬਸ ਸ਼ੋਕ।
ਜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਜਾਏਗਾ, ਕੌਨ ਸਕੇ ਹੈ ਰੋਕ ॥
ਪਥ ਕੇ ਸ਼ੂਲੋਂ ਸੇ ਡਰੇ, ਯਦਿ ਰਾਹੀ ਕੇ ਪਾੱਥ।
ਕੈਸੇ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਖਲਾ, ਵਹ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਕੇ ਗਾੱਥ ॥
ਰੁਕੋ ਨਹੀਂ, ਚਲਤੇ ਰਹੋ, ਜੀਵਨ ਹੈ ਸੰਬਰਥ।
ਨੀਲਕੰਠ ਹੋਕਰ ਜਿਯੋ, ਵਿਥ ਤੁਮ ਪਿਯੋ ਸਹਰਥ ॥
ਦੁ:ਖ ਸੇ ਮਤ ਖਯਮੀਤ ਹੋ, ਰੋਨੇ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ।
ਸਦਾ ਰਾਤ ਕੇ ਬਾਦ ਹੀ, ਹੌਸਤਾ ਨਯਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ॥
ਚਮਕੇਗਾ ਸੂਰਜ ਅਭੀ, ਖਾਗੇਗਾ ਔਂਧਿਯਾਰ।
ਚਲਨੇ ਸੇ ਕਟਤਾ ਸਫ਼ਰ, ਚਲਨਾ ਜੀਵਨ ਸਾਰ ॥
ਕਾੱਟੋਂ ਬਦਲੇ ਫੂਲ ਮੇਂ, ਮਹਕੇਂਗੇ ਘਰ-ਘਰ।
ਤਪਕਰ ਦੁ:ਖ ਕੀ ਆਗ ਮੇਂ, ਹਮਕੋ ਮਿਲੇ ਨਿਖਾਰ ॥

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸੌਰਭ

ਧੀ ਤੇ ਮਾਪੇ

ਧੀ
ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਦੂਰ ਨੇ ਪੈਂਡੇ, ਵਤਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨੇ ਪੈਂਡੇ
ਸੌਖਾ ਹੁਣ ਮਿਲਣਾ ਨਹੀਂ, ਪਰਤਣ ਨੂੰ ਲੱਗਣੇ
ਕਈ ਸਾਲ
ਬਾਬਲਾ, ਮੰਦਾ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਹਾਲ, ਅੰਮੀਏ
ਮੰਦਾ ਇਥੇ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਏ ਹਾਲ
ਮਾਪੇ
ਧੀਏ ਤੂੰ ਹੱਸਦੀ ਰਹਿ ਨੀ, ਰੰਗੀਂ ਸਦਾ ਵੱਸਦੀ ਰਹਿ
ਨੀ,
ਪੱਗ ਦੀ ਲਾਜ ਤੂੰ ਰੱਖੀਂ, ਬਣੀ ਸਦਾ ਰਹੀਂ ਸਾਡੀ
ਢਾਲ
ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ, ਧੀ ਰਾਣੀਏ, ਸਾਡਾ
ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ
ਧੀ
ਕਿੱਦਾਂ ਮੇਰੇ ਗੁੱਡੀਆਂ-ਪੱਟੋਲੇ, ਕਿੱਦਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀ ਗਰਾਂ
ਦੇ
ਹਰ ਸ਼ੌਕ ਪੁਰਾ ਦੁੱਗੀ ਮੇਂ, ਬਾਬਲ ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ
ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਪਰਤਨਗੇ, ਵਕਤ ਦੀ ਪੁੱਠੀ ਹਾਲੇ
ਚਾਲ
ਬਾਬਲਾ, ਮੰਦਾ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਹਾਲ, ਅੰਮੀਏ,
ਮੰਦਾ ਇਥੇ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਏ ਹਾਲ
ਮਾਪੇ
ਕਮਰਾ ਵੱਢ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਥੇ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ
ਹੁੰਦੀ ਸੀ
ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਤੂੰ ਝੂਠੀ-ਮੂਠੀ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਲੜਦੀ
ਹੁੰਦੀ ਸੀ
ਵੱਸ ਜੇ ਸਾਡਾ ਚੱਲਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਟੱਪਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਮਾਰ
ਢਾਲ
ਧੀ ਰਾਣੀਏ, ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ, ਸਾਡਾ
ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ
ਧੀ
ਫਿਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ ਨਾ ਭੋਰਾ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਚੁੱਕ ਦੁੱਗੀ
ਗਰੀਬੀ
ਰੰਗ ਹਾਲੇ ਨਿੱਤ ਬਦਲਦੇ, ਸਭ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰ
ਕਰੀਬੀ
ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਨੇ, ਬਰਫਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੱਥ
ਲਾਲ
ਬਾਬਲਾ, ਮੰਦਾ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਹਾਲ, ਅੰਮੀਏ,
ਮੰਦਾ ਇਥੇ 'ਕੱਲੀ ਦਾ ਏ ਹਾਲ
ਮਾਪੇ
ਮਾਂ ਤੇ ਦਾਦੀ ਰਲ ਦੋਵੇਂ, ਕੋਟੀ ਤੇਰੀ ਬੁਣਦੀਆਂ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ
ਤਰੀਕ ਤੇਰੀ ਪੀ ਆਰ. ਦੀ, ਕਲੰਡਰ 'ਤੇ
ਖੁਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ
ਹਰ ਦਿਨ ਉਡੀਕਣ ਤੇਨੂੰ, ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਧੀ ਰਾਣੀਏ, ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ, ਸਾਡਾ
ਵੀ ਇਹੋ ਇਥੇ ਹਾਲ
ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 9888940211

ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ

ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰੂਪ ਹੋਏ ਚੋਰੀ,
ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਨਾ ਕਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਮੀਆਂ।
ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਹਿਣ ਸਰੂਪ ਗਏ ਕਿੱਥੇ,
ਲਾ ਧਰਨੇ ਘੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਪੱਥ ਮੀਆਂ।
ਸਿਟ ਬਣਾਈ ਜਿਹੜੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ,
ਕਰ ਰਹੀ ਉਹ ਕੱਠੇ ਤੱਥ ਮੀਆਂ।
ਜਾਵੇ ਨਿੱਤਰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪਾਣੀ,
ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੱਥ ਮੀਆਂ।
ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਸਾਡੇ,
ਪਾਪ ਜਾਣੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਲੱਥ ਮੀਆਂ।
ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੀ ਮੰਗ ਵੱਡੀ,
ਗੱਲ ਗੋਲੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਥ ਮੀਆਂ।
ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਵੇ ਪਾਇਆ,
ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਮਿਸਾਲੀ ਅਕੱਥ ਮੀਆਂ।
ਪੰਜਾਬ ਵੱਸਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਪੱਤੋ',
ਸਚਾਈ ਆਉਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੱਥ ਮੀਆਂ।
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ
94658-21417

ਵਕਤ

ਵਕਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ -
ਸਿਰਫ਼ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਹੋ -
ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਧੜਕਦੇ ਹੋਏ...
ਆਪਣੀਆਂ ਆਸਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ
ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਨੂੰ ਟੁਰਦੇ ਹੋਏ।
ਵਕਤ ਤਾਂ ਭਾਵਵਾਚਕ ਹੈ -
ਹਵਾ ਦੇ ਵਾਂਗ ਉਡਦਾ ਹੈ -
ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ...
ਫੂਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ!
ਪਰ ਵਕਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੂਹ ਸਕਦਾ ਹੈ!
ਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੈ ਕਰਾਉਂਦਾ -
ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ
ਇਸ ਜਹਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਾਂ...
ਤੇ ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ!
ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼
ਇਸ ਪਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੀ ਰਹੇ ਹਾਂ -
ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੂਤ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਾਂ!
ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ -
ਉਸਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹਨ -
ਬੇਸਰੂਪ, ਪੁੰਦਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ!
ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੈ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ -
ਸਿਰਫ਼ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਹਨ!
ਇਹ ਪਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡਾ ਹੀ ਹੈ -
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਪਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਹਾਂ!
ਆਓ, ਇਸ ਇੱਕ ਪਲ ਨੂੰ ਜੀਵੀਏ!
ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਕਵਿਤਾ

ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ
2026 ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਮੁਬਾਰਕਾਂ,
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁਸ਼ ਤੇ ਹਸਦੇ ਵਸਦੇ ਰਹੋ...

ਪੇਸ ਹੈ ਕਵਿਤਾ.....
ਆਓ ਪਿਆਰੇ ਆੜੀਓ
ਆਓ ਪਿਆਰੇ ਆੜੀਓ,
ਦੇ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੋ ਸੁਣਾਓ।
ਜਲਦੀ ਉੱਠੋ ਸੈਰ ਨੂੰ ਜਾਓ,
ਆਲਸ ਸੁਸਤੀ ਦੂਰ ਭਜਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਓ।
ਨਾਹ ਧੋ ਕੇ ਸੋਹਣੀ ਵਰਦੀ ਪਾਈਏ,
ਨਾਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਕੂਲ ਨਾ ਜਾਈਏ।
ਰੋਜ਼ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਜਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ.....
ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਾਉਣਾ ਪਿਆਰ,
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕਰਮ ਸਤਿਕਾਰ।
ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ ਪਾਠ ਸੁਣਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ.....
ਵਰਦੀ ਲਾਹ ਸਕੂਲੋਂ ਜਾ ਕੇ,
ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਕੇ,
ਫਿਰ ਖੇਡੋ ਤੇ ਨੱਚੋ ਗਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ.....
ਕਦੇ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿਤਾਬੀ ਕੀੜੇ,
ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਬਣ ਜਾਓ ਹੀਰੇ।
ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੱਥ ਵਟਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ.....
ਵਿੱਦਿਆ ਹੁੰਦੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨੇਤਰ,
ਜੀਵਿਗੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਬਿਹਤਰ।
ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਨ ਨਾਲ ਮੰਜਲਿ ਪਾਓ,
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਓ।
ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਛਾਜਲੀ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

ਨਾ ਕਰੋ

ਦਿਨ ਨੂੰ ਆਰਾਮ,
ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਵਿਸਰਾਮ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ,
ਬੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਗਰੀਬ ਦਾ ਤਿਸਕਾਰ,
ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਟੂਟੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡਣਾ,
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣਾ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੰਜਰ ਰੱਖਣਾ,
ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਖੰਜਰ ਰੱਖਣਾ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਨਰਮੀ,
ਨੌਕਰ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਗਰਮੀ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਨਿੰਦਿਆ ਚੁਗਲੀ ਚੋਰੀ,
ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਦਲਾਖੋਰੀ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਜਰ ਜੋਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੰਕਾਰ,
ਆਦਮਖੋਰ ਜਾਨਵਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਪਰ - ਇਸਤਰੀ 'ਤੇ ਮਨ ਡੋਲਣਾ,
ਘਰ ਦਾ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਣਾ,
ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਰੋ।
ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਪਰਮਾਣੀ
9478561356

ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਸਾਲ

ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਸਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਹਨੇਰਿਆਂ ਚ ਲਈਏ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਭਾਲ ਸੱਜਣੋ।
ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਸਧਰਾਂ,
ਦੂਰੋਂ ਆਇਆ ਮੱਠੀ ਚੱਲ ਚਾਲ
ਸੱਜਣੋ।
ਨਵਾਂ ਆਇਆ.....
ਦੇ ਹਜਾਰ ਇੱਕੀ ਹੁਣ ਅਲਵਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ,
ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਚ ਸਮੇਂ ਗਿਆ।
ਕਰੋ ਦੇ ਹਜਾਰ ਬਾਈ ਦਾ, ਖਿਆਲ ਸੱਜਣੋ,
ਨਵਾਂ ਆਇਆ.....
ਬੁੱਕਲ ਚ ਲੈ ਕੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਚੰਗੇਰ
ਨੂੰ,
ਹਰ ਪਾਸੇ ਮਹਿਕ ਹੋਵੇ ਸੱਜਰੀ
ਸਵੇਰ ਨੂੰ।
ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਸਾਰੇ ਮਾਲਾਮਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਨਵਾਂ ਆਇਆ.....
ਹਨੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਚਾਨਣ ਪਛਾਣੀਏ,
ਸੁੰਨਿਆ ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਖਾਕ ਛਾਣੀਏ।
ਤੋੜ ਦੇਈਏ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਨਵਾਂ ਆਇਆ.....
ਰੋਸਨੀ ਜਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਚਾਨਣ ਬਿਖੇਰਦੀ,
ਮੁਕਾ ਦੇਈਏ ਰਾਤ ਆਪਾਂ ਗੂਹੜੇ
ਹਨੇਰਦੀ।
ਅਕਲ ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਲਈਏ ਬਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਨਵਾਂ ਆਇਆ.....
ਪਿਛਲੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀ ਦੁਹਰਾਇਓ ਨਾ,
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਮੁੜ ਕੇ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾਇਓ ਨਾ।
ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਰੱਖਿਓ ਬਹਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਸਾਲ ਸੱਜਣੋ।
ਹਨੇਰਿਆਂ ਚੋ ਲਈਏ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਭਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ ਮੁਬਾਰਕ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਸੱਜਣੋ,
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ
94658-21417

ਅਜੋਕੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ

ਗੰਦਾ ਸਿਸਟਮ, ਲਿੱਬੜੇ ਹਲਾਤ, ਗਲ ਤੇ ਗੋਡਾ
ਆਪਣੇ ਧਰੀ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ,
ਨਬਜ਼ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ, ਜੀਭ ਮਚਾ ਛੱਡੀ, ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ
ਲੱਗੜਾ, ਅੱਖਾਂ ਚ ਤੇਜਾਬ ਏ,
ਜਵਾਨੀ ਕੂੜ, ਬੁਢਾਪਾ ਰੁਲਦਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਮ
ਆ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਸਰੇਆਮ ਏ,
ਇੱਜ਼ਤ ਰੁਲਦੀ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਕਾਤਿਲ ਵਾਧੂ
ਮਜਦੂਰ ਦਾ ਹੱਕ ਮਰੇ ਨਿੱਤ ਚੜਦੇ ਦਿਨ,
ਵਿਹੜਿਆਂ ਚ ਸੱਥਰ, ਸੱਥਾਂ ਖਾਲੀ, ਸਿਵਿਆਂ ਚ
ਰੋਣਕਾਂ, ਦੀਵੇ ਗੁੱਲ ਕਾਲਜੇ ਜਲਦੇ,
ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ, ਸਿਆਸੀ ਕਾਵਾਂ ਨੇ ਨੌਚ ਕੇ ਖਾ
ਲਈ, ਨਿਗਲ ਗਏ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ,
ਬਾਣੀ ਰੋਲੀ, ਲਾਹਨਤੀ ਗੰਦਿਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੱਥ
ਰਿਹਾ ਰਾਖੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਚ,,
ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਆੜ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ
ਪਾੜ, ਸਮਚਾਰਿਗੀ ਚ ਰੰਗੇ ਫੋਕੇ ਨਾਂ ਦੇ ਮਰਦ,
ਮਾਵਾਂ ਰੋ ਰੋ ਅੰਨੀਆਂ, ਬਾਧੂ ਕਮਲੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਕ
ਯਤੀਮ ਹੋਏ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਘਾਹ,
ਮੱਥਣ ਸ਼ਿਆਂ ਫਿਰ ਵੀ ਮੁੱਛ ਖੜੀ ਸਾਡੀ, ਅੱਣਖ
ਸਿਰੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਮੋਈਆਂ ਨੇ,,
ਮੱਥਣ ਸ਼ੇਰੋਂ ਵਾਲਾ
ਸੰਪਰਕ 98787-98726

ਕਵਿਤਾ

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਰੀਝਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੈ, ਲੋਹੜੀ
ਨਵ ਜੰਮੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਲਈ
ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਉਪਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਅੰਦਰ,
ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਖੇੜੇ ਵਾਲਾ
ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਇਕਰਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਸੁਰਖ ਸਵੇਰੇ ਦੇ ਹਿੱਕ ਉਤੇ,
ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵਿਚ,
ਇਕ ਸੂਚਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਰਸਮਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਵਿਚ ਨਗੀਨਾ,
ਸੁੰਦਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਖਿੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਗੱਲ ਪਾਇਆ,
ਹਰਿਆਲੀ ਦਾ ਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਅੰਦਰ,
ਖਿੜਿਆ ਇਕ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
'ਬਾਲਮ' ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
ਸੱਜਣਾਂ ਬਿਨ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
'ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ'
ਓਕਾਰ ਨਗਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਮੋ. 98156-25409

Happy New Year-2026

Awake it's new year
Awake it's dew year
Things are different
Be ready & grew year
Don't think old & past
Were unexpected few year
Moments which were bad
Try them always hew' year
(cutting with axe)
New seeds, plants & leaf
Are like newness crew year
"Udta" life gives gew' year (Toys)
Awake it's new year
By- Surender Saini "Udta"
Contact +91-9466865227
udtasonu2003@gmail.com

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 336

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

09 JAN TO 15 JAN, 2026

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

**Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instagram
LinkedIn
Tiktok**

No need to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180, +1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com

Email- preetnamausa@gmail.com